Anul IV. Cluj, 2 Iunie n. 1906. Nr. 20—21.

ABONAMENTUL:
PE AN 3 COR. 20 FIL.
„ 1/2 „ 1 „ 60 „
„ 1/4 „ — 90 „
ÎN STREINĂTATE:
PE AN 6 FRANCI.
„ 1/2 „ 3 „
—o—
Numeri singuratici se vênd în Cluj cu 5 fileri, intr'alte locuri cu 6 fileri.

Rĕvaşul

INSERŢIUNILE
se plătesc după mărimea locului ce ocupă; fiecare cm. □ costă odată 10 fil., de 2 ori 8 fil., de 3 şi mai multe ori 6 fileri.
—o—
ADRESA:
„RĔVAŞUL"
CLUJ, — KOLOZSVÁR
6. JÓKAI-UTCZA 6.

Editor şi redactor resp.: PETRU P. BARIŢIU | Apare în fiecare Sâmbătă | Intemeietorul foii: Dr. E. DĂIANU

Papa şi biserica din Cluj.

Chestiunea bisericei celei noue din Cluj, care preocupă din ce în ce tot mai mult cercurile noastre bisericeşti, a ajuns la cunoştinţa celui mai înalt factor al bisericei lui Christos, la cunoştinţa sfântului scaun apostolic al Romei.

Sfinţia Sa, Patriarchul Romei celei vechi, Papa Piu al 10-lea, aflând despre darul cel mare pe care credinciosul STEFAN HAVAŞI OĂŞANU l'a făcut acestei biserici, tocmai, când era mai mare lipsa, s'a rostit în mod cu adevărat părinţesc asupra vrednicei fapte a vrednicului creştin: şi-a rostit lauda şi mulţămita sa patriarchală asupra faptului săvârşit cu atâta măreţie de STEFAN HAVAŞI OĂŞANU.

Sfinţia Sa a trimis adecă d-lui Havaşi o scrisoare numită Breve, sau răvaş, în care îi aduce la cunoştinţă, că drept răsplată pentru fapta, cu care a binemeritat de credinţă şi biserică, îl ridică la *cinstea de cavaler al ordinului Stului Silvestru*, şi îi trimite ca semn al distincţiei dimpreună cu binecuvântarea sa apostolică: *crucea de cavaler* al acestui ordin.

Crucea aceasta frumoasă, pe care străluceşte chipul sfântului *Părinte Silvestru*, sub a cărui cârmuirea s'a ţinut marele sobor dela Nicea, — s'a trimis prin Prea sfinţitul Domn Archiepiscop şi Metropolit *Dr. Victor Mihalyi de Apşa*, care a intervenit şi la Maiestatea Sa Impăratul şi Regele nostru apostolic, ca după regulă să dee voie d-lui Havaşi de a primi şi purta distincţiunea aceasta a Papei. Maiestatea Sa Monarchul a dat cu plăcere învoirea Sa şi astfel în Dumineca Rusalelor i-se va preda d-lui Stefan Havaşi, prin d-l protopop al Clujului, aceasta înaltă distincţiune, ca şi care încă nici un Român nu are până acum.

D-l Havaşi s'a făcut vrednic prin fapta sa de aceasta deosebită cinste. Dar cinstea, care i-s'a arătat de către însuşi Părintele creştinătăţii, Papa dela Roma, străluceşte şi asupra întregii biserici române unite cu Roma.

Suntem încredinţaţi, că faptul acesta va produce o vie bucurie la noi, pretutindenea.

Stefan Havaşi Oăşanu
cavalerul ordinului papal »Sfântul Silvestru Papa«.

FOIŢA RĔVAŞULUI

Amurg.

Amurgul serii lin suspină
Un cântec vechiu, îmbătrânit;
Iar prin întinderea boltită
O stea clipind a tresărit.

Un nor de pulvere de aur
Se 'nalţ'alene de prin zări —
Ş'un văl sfios de Miază-noapte
Revarsă umbra pe cărări.

Iar svonul fermecat al serii
Se pierde 'n umbră 'nvăluit,
Şi creasta munţilor dispare
Adânc în vălul tăinuit.

Dar din afund de Răsărituri
Se cerne o ploaie de argint
Şi 'ncet s'apropie Crăiasa
Intr'un palat de mărgărint.

Ş'alături un popor de stele
Deschide ochiul adormit,
Iar din cuprinsul fără margini
Coboar'al nopţii văl cernit.

Datin.

DINU MAICII.

Se strinseseră iară clacă la părintele feciorii şi fetele satului, ca în toţi anii pe vremea secerişului, că şi era D-lui un om, de să nu-l dai pe o ţară. Vorbăreţ şi blând, de părea, că nici nu calcă a pământean, şi avea acum din darul lui D-zeu, holdişoare bunicice, ori vorba D-lui: »am, oameni buni, am destul, mulţămită Domnului. A fost an cam secetos, dar nai ce face, D-zeu a vrut aşa şi omul să nu cârtească înpotrivă, că-i păcat«.

După scofală multă încă nu umbla părintele, să înşire, ca bunăoară judele, din fudulie, şi pe Stan trâmbiţaşul şi pe Bran diblaşul şi pe mai nu ştiu cine. Ii cinstea înainte de plecare cu câte un păhăruţ, să-i învioreze puţintel. Al doilea nici nu se cădea, erau doară tot feciori de însurat şi fete de măritat, şi apoi unde-s mulţi, nu eşti numai tu, vorba ăluia.

Treceau apoi prin sat doinind domol şi dulce, cum e data românului voios, mai pişcându-se din vreme în vreme cu câte-o glumă aleasă şi cu socoteală, potrivită chiar şi pentru o fată mare. Ajunşi apoi la holdă să-i fi văzut, că-ţi era mai mare dragul uitându-te cum lăsau în urmă snopulenii unul de unul, îndesaţi şi dighisiţi a om harnic. Fluturau bogatele plete ale flăcăiandrilor zoriţi, iar fetişcanele, gândeai, că nici n'ating pământul, privind şirete cu coada ochiului la cel ce le furase hodina. Iar vântul, hoţul de el se răsucia voiniceşte pintre secerători, furându-le rupturi din doinele drăgălaşe şi purtându-le pe aripele lui uşoare peste dealuri, peste văi, îngropându-le în plângărosul freamăt al codrului înduioşat, pentru vremi mai bune.

Gânditu-vaţi, că putea să lipsiască din ceata asta gălăgioasă ispravnicul satului, »vlădica« cu bogăţia lui de poveşti, moştenite din moşi-strămoşi ori înciripate chiar de »sfinţia sa«, că de posnit era posnit D-lui nu-i vorbă, dar şi povestos aşa dibaciu nu găsiai în şepte sate. Ţi-le spunea nene, strună, ca din carte. Şi apoi fără el îţi şi venia nu ştiu cum ciudat şi nici la lucru nu te prea îmbiai.

Aşa însă, când îl ochiai gomoloţ pe câte un snop, cu fruntea îngropată în pumni, cu părul bârzoiat, mai clipocind din când în când, ştiai, că are să urmeze ceva strajnic, vre-o goană sălbatică, vre-o nuntă împărătească sau vre-o istorisire bisericească, că nu înzadar îi ziceau oamenii — Vlădică.

Şi aievea. Aşa în spre amiazi se ridică încetinel, şi se propti în mijlocul cetei, ba mai tocmindu-şi glasul, ba pălăria, ţinând totdeauna seamă şi de tovareşa lui nedespărţită, de pipă, mai tuşi una bună şi apoi începù:

»Cică a fost odată, oameni buni, pe când era Vlădica vost Vlădică nu purcar, ca astăzi, când nu era nici pomeneală de atâta spuză de străini. A fost aici la noi, ştiţi voi colea lângă pod o muere văduvă, de-i ziceau Maica *) (călugăriţa), căruntă nu aşa, dar albă de căruntă. Şi avea o floare de fecior voinic, tu Măriuţa dascălului, şi chipeş, de gândiai, că-i scris în hârtie. Şi auzi, Safto? blând şi de omenie de putea fi ginere şi lui solgăbirău. Iar la lucru, când se punea, nu-l întreceai nici tu, Niţa Schiopului, aşa mi-se ştia suci, de gândeai, că frige în urma lui.

*) Aşa-i era porecla pusă de oameni:

©BCU Cluj

Statul, Biserica şi Şcoala.

II.

4. Mai rămâne deci *unitatea naţională pe terenul politic*, sau cu alt cuvânt unitatea naţiunei întregi întru *concepţiunea formei de o cârmuire*, a scopului, chemărei, intereselor şi mijloacelor de lipsă pentru îndestulirea acestora, directiva şi sistemul *politic* al unui şi aceluiaş stat, ca adecă nu numai pentru acum, ci şi pe viitor fiecare membru al naţiunei să aibă aceleaşi idei, aceleaşi simţăminte şi aspirăţiuni politice.

Să vedem dar acum ce e de lipsă pentruca statul să poată crea unitatea aceasta naţională pe terenul politic? Este nencunjurat de lipsă ca statul să fie o autoritate hotăritoare, infalibilă, fără să rătăcească pe căi greşite şi să fie recunoscută de toţi şi ca atare să poată constata toate aceste cu siguranţă şi statornicie, aşa că unul fiecare să le recunoască de atari şi să amuţească ori ce păreri contrare, să înceteze, atât acum, cât şi în viitor, ori ce umbră de partide, căci numaî atunci ar esista faptică unitate naţională.

Aşa ceva este însă pentru stat peste putinţă, nu numai pentrucă nu-l recunoaşte nime, nici pe terenul politic, de învăţător cu autoritate, absolut infalibil, ci şi pentru aceea, că forma de stat, constituţiunea, legile, toate sunt anume pentru societate, pentru om, adecă pentru scopurile lor. Pe sama acestora înse numai acela ar fi în stare a crea un atare sistem perfect şi întru toate corespunzător, care ştie hotări şi cunoaşte în modul cel mai clar ce este *menirea* omului, va să zică acela, care e cel mai mare şi mai infalibil învăţător pe pământ. Dar acesta e deja teren filozofic şi moral-religios, pe care statul nu are nici un fel de autoritate de învăţător.

Dacă statul nu-şi împrumută elementele fundamentale pentru legile şi constituţiunea sa dela biserică, nu le poate împrumuta decât dela bărbaţii de stat, cari asemene nu sunt liberi de greşele şi nu sunt autorităţi recunoscute de toţi. Fiind vorbă chiar de cea mai bună constituţiune şi mijloacele acesteia, sunt împărţiţi în mii de partide şi nu au fost nici când de o părere. Ori a cărui părere ar primi-o statul şi prin monopolul şcolar ar voi să o facă proprietatea întregii naţiuni, nici una nu ar fi sigură şi statornică, căci ministrii se schimbă, ba se schimbă şi părerea aceluiaş ministru şi cu aceasta se schimbă totodată şi constituţiunea; aceasta e cauza desei schimbări, aceasta e cauza luptei de partide fără de sfârşit. Se poate deci întâmpla, că cutare guvern ar învăţa pe cale şcolară principiile sale politice, pe cari le ţine de cele mai bune şi infalibile, ca în interesul unităţii naţionale pe calea aceasta să facă întreagă naţiunea a le primi; urmaşul său însă, peste puţină vreme, ca aderent al altei partide poate afla de bine tocmai contrarul şi astfel, pe baza monopolului şcolar, unul şi acelaş elev ar învăţa la începutul anului un fel, la finea anului altfel de principii politice şi pe când şi-ar găta studiile ar fi auzit sute de sisteme şi principii politice toate relevate ca cele mai bune. Unde va fi atunci unitatea nu numai în naţiune, dar chiar şi în unul şi acelaş om?

Statul, prin urmare, cel mult cu mijloacele politice, cu legile sale şi cu forţa sa, nu prin şcoală, poate face unitate politică, constituţiune unitară şi legi, cari să oblige pe toţi. Ba îi este chiar datorinţa a o face aceasta, căci numai aşa poate asigura rânduiala în societate. Dar şi aceasta nu o poate săvârşi decât numai în ce priveşte faptele esterne, nu însă pe terenul gândirilor, simţămintelor şi aspiraţiunilor. Nu poate realisa nici când aceea, ca fiecine să cugete şi să simţească despre cutare sistem de guvernare, — şi să dorească susţinerea aceluia, întocmai ca un ministru sau ca o partidă oare care. Nici nu ar avea acel drept, ba nici că ar fi consult chiar pentru stat, a o face aceasta. Căci doară forma de stat şi scopul aceluia, apoi chestiunea, care e interesul principal al statului, apoi modul de guvernare, rânduiala de lipsă şi mijloacele, toate acestea societatea le determină după scopurile, drepturile şi lipsele sale pe cari statul, ca instrumentul poporului, este îndatorat numai a le esecuta. Pentru aceea să schimbă constituţiile, instituţiunile de stat şi legile. Societatea nu e doar o mumie, ca să stee tot mereu în acelaş loc, ne mişcată, ci e un organism viu, care se desvoaltă mereu, se perfecţionează şi după aceste cerinţe schimbătoare ale sale îşi formează şi statul, conform scopurilor sale.

Ce stare şoadă şi ce încercare neîndreptăţită ar fi aceea, dacă cutare guvern de partidă politică, al cărui sistem maioritatea cetăţenilor l'a aflat de bun numai pentru cerinţele şi referinţele unui anumit timp şi numai în forma dată a fost încredinţat cu aceasta: dacă zic — acest guvern de dragul unităţii naţionale prin monopolul şcolar ar octroa acel sistem cu tărie şi asupra tineretului, a naţiunii viitoare, a cărei referinţe şi aspiraţiuni în urma perfecţionării continue s'au schimbat cu totul, ear binele şi interesul aceleia pretinde chiar din aceasta causă alt sistem: atunci chiar statul ar sparge unitatea naţională, căci atunci statul actual neperfect, al timpului de faţă, dorind a se străplânta pe vecie ar veni în disonanţă cu naţiunea perfecţionată a viitorului, abstrăgând dela aceea, că astfel ar fi împiedecată ori ce cale a perfecţionării şi s'ar împietri pentru totdeauna starea actuală.

Din aceasta cauză nu numai pedagogii, ci ori ce bărbat de stat serios socoteşte de un periclu introducerea chestiunilor politice în şcoală, al cărei scop trebue să fie a conduce generaţiunea tineră acolo, ca să poată cunoaşte scopurile universale omeneşti, să poată cunoaşte principiile religioase-morale.

5. Statul deci nu poate realiza unitatea în gândire, simţeminte şi voinţă şi nici nu a realizat-o nici când.

Statul, sau mai bine zis societatea, azi de fapt pe toate terenele este desfăcută în mii şi mii de părţi diferite, ba chiar contrare una alteia. Nu este unitate nici pe terenul religios, nici pe cel filozofic, politic, nu numai în ce priveşte întrebările cardinale, ci şi în cele parţiale. Pe tot locul găsim numai gândiri şi simţăminte singuratice. Nici chiar atunci, când aceste consună în anumite puncte mai de căpetenie, precum este bunăoară privitor la *doctrinele religiunei* creştine catolice, din care pornesc şi ideile morale, filozofice şi politice: ele nu sunt cuprinse într'un gând ori simţământ comun tuturor. Câţi oameni, atâtea gândiri şi simţăminte deosebite, fiecare gândeşte, simţeşte şi lucră în alt chip. Acesta e fapt, care totdeauna aşa a fost, este şi va fi, şi pe care nici o putere pământească nu este în stare să-l schimbe, căci îşi are fundamentul în însaşi natura omenească, în feliurimea puterilor sufleteşti şi în voinţa liberă. Aşa este însaşi esenţa vieţei, aceasta e legea perfecţionărei. Unitate, uniformitate, statornicie, numai acolo este pe pământ, unde nu este libertate, nu este perfecţionare: aşa e în natura esternă, moartă sau vie, unde dela facerea lumei până astăzi toate îşi isprăvesc neschimbat scopul statorit de către Creator, astăzi întocmai aşa ca atunci, când au eşit din mâna Creatorului. — Dar şi între fiinţele de aceeaşi categorie încă există mii şi mii de deosebiri făcute de însuşi Creatorul. — Cum să nu esiste aceasta în o lume chemată a se perfecţiona continuu, în lumea spirituală, al cărei element vital de căpetenie este: libertatea?

Dacă deci statul voeşte a aduce la unitate gândirile, simţămintele şi aspiraţiunile noastre, lucră contra naturei omeneşti; ar petrifica de ar putea starea actuală (liberalizmul) s'ar opune ori cărei perfecţionări şi ca un Creator nou ar alcătui *societatea omenească* după chipul şi asemănarea sa, care să se moştenească în infinit din generaţiune în generaţiune.

Dar omul nu are nici o putere asupra naturei omeneşti. O poate turbura pe un timp scurt, dară nu o poate schimba, pecum înzădar încrucişăm, nobilităm, transformăm şi natura esternă;

Ei da cum erau ei aşa săraci, lipiţi pământului, de mic îl dase Maica în străini, să strângă agonisală pentru zile negre, că doar nu-i nici omul cât trăeşte tot june or fată mare, să tot hoinărească, mai trece şi dragostea, să vie cârja. Auziţi numai, l'a aşezat la un hoţ de ungur, păgân şi pace bună, şi rău de să-ţi tai scurteica (zechea) şi să-ţi pierzi urma pe vecie, aşa neagă. Era, cum spunea chiar Dinu, spân şi hârţăgos minune mare.

D'apoi ştiţi voi, că omul de omenie trăeşte şi în gaură de şarpe, şi apoi nu uitaţi dragii moşului, lui Dinu păreche nu-i găsiai. Isi vedea de trebuţa lui, le punea toate în rând şi când se putea smăci mergea de-a dreptul la sfânta biserică, acolo se ruga smerit şi cu gândul tot la D-zeu cum îl învăţase Maica, dar nici vorbă legănată dela stăpânus'o nu-şi auzise.

Aşa azi, mâne aşa, şi săptămâna brânzii era trecută, iar Crăciunul la uşă. In post îl mai auziau vecinii scârţăind ciasuri întregi cheruvicul, că la dreptul vorbind era el fecior la roată în toate, numai la cântat să nu-l fi pus, câ-ţi urai zilele. N'avea glas şi pace, că de avea glas cum ştia el cântările, nu-l pişca nici cantoru dela mănăstirea Blajului şi nici chiar părintele. Ha, părinte, oare n'o fi păcat?«

Şi da cuie la pipă, de gândea-i, că se gată zilele. Ba mai scotea câte-o glumă cu tâlc, mai îşi cerea iertare dela părintele, că-i opăceşte oamenii. Iar când părintele îi da voe să vorbească mai departe, săria tot într'un picior de bucurie, îşi mai vâra mânile odată în păru-i buhos şi după câteva colburi ca din maşină, începea mai iute, mai înduioşat.

»Oare unde am şi lăsat? Aha! la cheruvic. Aşa-i, cum spuneam, dragile mele nepoate, şi avea glas şi pace, că de avea şi lăsa stingher pe Niţă şi-i lua pe Safta, că era cum spuneam ca scos din ladă, înalt, subţirel şi cu un spic de mustaţă ca peana corbului, şi apoi mai era blând şi tăcut. — Poate prea tăcut, nene Vlădico? — adoagea hoaţa de Saftă. — Ia, taci la naiba, că să-l fi văzut te făceai tot ţiră, auzi, te topiai ca cânepa, nu alta.

Pe Crăciun venise şi Dinu acasă, să prăznuiască, ca toţi creştinii. Când colo Maica nici una nici două: »Dinule, însoară-te, găsi-vei şi tu o fată de sama ta, vezi bine, că io numai am multe şi apăi cin' să-ţi facă de mâncare şi să te spele, azi-mâne mă duc cu plutele şi tu vei rămânea să iei lumea'n cap, dragul mamii«. Dar nu se învoia Dinu odată cu capul, să fi fost fata nu altmintrelea, dar ruptă din soare, că lui tot nu-i trebuia.

Biata Maica navù încătrău, rugatu-l'o destul, de-i era acru sufletul, mai cu una, mai cu alta, şi el nici grijă. Ba, că cutare are boi, casă de piatră şi pământ berechet si apoi e numai singură la părinţi şi urîtă încă nu era. Ba, că cutare-i cu minte, aşezată şi din oameni harnici, n'ai nimeri-o rău. El însă, pace bună, nu se însoară şi atât; doar o fi el în stare să hrănească două guri cu palmele lui.

Se făcuse primăvară, că era în postu mare, când auzim odată clopotul ăl mare, aşa cam pe la şase dimineaţa boncăind jalnic, de te năpădiau lacrămile. Cine o fi murit? se întrebau toţi: Maica, D-zeu s'o ierte şi s'o hodinească, c'aşa muere rar să-ţi dea de ochi, era răspunsul. Pe Dinu îl vedeai, dând încoace şi încolo, mai după una, mai după alta, cu capul gol; ştiţi voi, că la o îngropăciune creştinească, colea după lege, trebue multă alergătură. Şi apoi Dinu avea de gând să-i facă o îngropăciune, să-i meargă vestea, de ştia, că-şi pune toată simbria de pe un an. O avea numai pe ea şi nu vrea să se facă de râs ca boltaşu, că-i putred de bogat.

N'am să-l laud, dar aşa ceva nu mai pomenise satul nost, de când l'o împlântat D-zeu sfântul în locul ăsta. Auziţi numai, trei popi, ca trei îngeri, îţi cântau de să te înalţe în slavă. Iar unul dintre ei, ăl mai tinăr, întors decurând dela învăţătură, spuse o căzanie din capul lui, nu de pe hârtie cu atâta tâlc, de zău, multe am auzit, că nu's de ieri-alaltăeri, dar aşa o podoabă, să nu-mi ia părintele în nume de rău, — nici chiar părintele nu-i dibaciu să spuie. Plângeau cu toţii, de gândea-i că Maica n'o fost numai a Dinului, făr'a satului întreg. De mai spunea, îl ascultam, ia până acuma şi nu ceream de mâncare. Te ungea şi pace bună.

Iar Dinul nost după îngropăcinne se duse la părintele ăl bătrân, D-zeu să-l ierte, la părintele Istratie, să-l spovedească, cum o şti D-lui mai bine. Şi apoi, zice, că-i păcat să spuie ce se petrece în spovedanie, D-zeu mă ierte, că n'o spun eu dintâiu, făr'o spune chiar Dinu cu gura lui vecin' s'o, când l'o văzut gata de plecare şi l'o întrebat ce gânduri are.

Şi acum îi ierta şi părinţia ta, că le-oiu spune şi D-lor păţania.

Zice-se, că-i spuse, fie iertatul părinte, unde era Dinu un om cinstit: »că să meargă numai oblu înainte«. Vorba părintelui pentru el, era ca

©BCU Cluj

căci, sau degenerează, pere, sau rămâne stearpă, sau cu timpul se rentoarce la tipul original din care îşi trage viţa.

Statului deci nu-i va succede nici odată a crea o astfel de unitate spirituală şi morală, după cum nu i-a succes nimănui, până acum.

»Eacă — strigă Carol al V-lea în pustietatea dela S.-Just, unde se retrăsese de năcaz, că nu i-a succes unitatea religionară — nu sunt în stare a face ca doue oroloage să umble într'o formă, şi eu voiam să cârmuesc într'o direcţiune mintea şi inima atâtor oameni?«

6. Realizarea unităţii în gândire, simţăminte şi voinţă prin monopolul şcolar, conţine în sine şi o mulţime de contraziceri; căci dacă diferinţa pe aceste terene este — precum am văzut — caracteristica societăţii, atunci statul prin instrucţiune şi educaţiune ar putea cel mult eterniza acest caracter lipsit de unitate. Dar atunci cum ar putea fi în unitate *generaţiunea* viitoare, când nici cea de acum nu e; cum ar fi în stare a aduce *societatea* din viitor în unitate, când nu e în stare a-se aduce pe sine; ear dacă ar fi în stare — să punem cazul — a o face aceasta pentru viitor, atunci cum o fi în unitate *societatea* de atunci cu cea de acum, care nu este una?

Statul numai în acel caz ar fi în stare a crea unitate prin *monopolul şcolar*, când ar posede toate acelea condiţii, de mai la vale, cari sunt neapărat de lipsă pentru crearea ei, şi anume:

a.) Dacă guvernele până la sfârşitul studiului unui şi aceluiaş tiner ar mărturisi neschimbat aceleaşi doctrine religioase, morale, politice etc. şi l'ar educa pe acelaş tiner dela început până la sfârşit în unele şi aceleaşi doctrine.

b.) Dacă familia, *societatea*, ştiinţa, pressa, în acest decurs ar mărturisi asemenea aceleaşi doctrine şi astfel nu ar strica, ci ar întări şi sprijini învăţăturile ce le ar da şcoala.

c.) Dacă învăţăturile propovăduite în şcoalele de stat ar fi adevăruri curate şi faptice, cari să captiveze de sine şi contra cărora să nu poată obiecţiona inteligenţa deşteaptă a tinerului, absolut nimica.

d.) Dacă în respectivul tiner nu ar esista poftele mai inferioare, pasiunile, egoismul, cari îl împedecă a observa şi cel mai curat adevăr şi-ar putea seduce voinţa la aspiraţiuni, contrare poate chiar cu adevărul recunoscut.

Atunci, dar numai atunci, ar putea ajunge statul cu monopolul şcolar atâta, dar numai atâta, că generaţiunea respectivă în timpul studiului să gândească, simţească şi lucre în uniformitate.

Dar cine în lume ar fi în stare, a afirma că toate aceste condiţiuni neapărat trebuincioase pentru unitate: esistă?

Statul deci abzică odată pentru totdeauna de speranţa ca să poată crea cândva cu ajutorul monopolului şcolar unitatea naţională.

(Va urma.)

Crestături.

— **Dl George Pop de Băseşti,** în care noi ştim, că trebue să cinstim pe preşedintele comitetului partidului naţional român, — pe care altfel ziarele naţionale de acum nu-l prea pomenesc, ne trimite o scrisoare mai lungă asupra ne mai pomenitei hărţueli, — în limbaj constituţional: alegeri — ce s'a dat, acum treia oară la Ceul Selajului, şi care şi de astădată s'a sfârşit cu batjocorirea Românilor. Da, au fost batjocoriţi, nu bătuţi, Români!

S'a publicat şi în alte ziare aceasta scrisoare, dar pentru importanţa lucrului, reproducem şi noi o parte din ea. Eată ce ne scrie Badea George:

»In ziua alegerii candidatul împreună cu 800 alegători români din jurul Băseştilor au întrat în Ceh sub escorta de miliţie şi gendarmerie, nau putut fi însă scutiţi de inzulte şi atentate din partea contrarilor aşa, că soldaţii şi gendarmii au fost siliţi să între prin casele şi grădinile de bătăuşi, cari numai de frica armelor ale soldaţilor n'au cutezat a năvăli asupra alegătorilor şi a candidatului desarmaţi.

Ceata de alegători români de către Someş, venia spre Ceh, mai bine de 500 la număr. Aceştia desarmaţi, dar fără escortă militară au fost atacaţi în preajma Cehului de o bandă de peste 300 de bătăuşi simbriaşi, înarmaţi cu revolvere cu ciomege, şi au fost bătuţi şi aluugaţi, 30 de alegători au fost greu răniţi, iară alegătorul din Napradsa Iacob Botis a fost ucis.

Văzând această terorizare ne mai pomenită pentru încurajarea alegătorilor şi pentru constatarea fărădelegilor, în faţa locului, de cu bună vreme am invitat pe amicii cauzei naţionale, pe unii deputaţi dietali aleşi — anume pe Dr. Teodor Mihali, Dr. Stefan Pop, Vasilie Goldiş, Dr. Aurel Vlad, Dr. Alex. Vajda-Voevod, Dr. Iuliu Maniu, ca să fie de ajutor în luptă şi de martori în constatatea evenimentetor revoltătoare şi încredebile, se se vor petrece.

Toată lumea era informată, că vin deputaţii naţionali, mai ates după avizul comunicat în foaia „Libertatea" din Orăştie.

Însă durere nici unul nu s'a prezentat. Eu şi toţi alegătorii am rămas adânc desiluzionaţi şi deprimaţi.

Dr. Mihali şi Dr. Pop şi-au justificat absenţa prin morb şi împrejurări grave familare.

Dr. Vlad în presara alegerii comunică, că are să vină să controleze rectificarea listelor electorale. Se oferă însă, că dacă e lipsă el va veni, numai să i-se notifice pe cale telegrafică în care comună are să lucreze. Conziderând distanţa, putea să sosească numai după alegere.

Singurul Dr. Al. Vaida Veovod mânat de simţul de datorinţă care îl predomineazâ pe dânsul a venit până în Jibou, convingândusă însă despre teroarea şi groaza, ce se petrece în cercul Cehului Silvaniei au aflat de bine să urmeze esemplul celor 3 crai dela răsărit, şi pe altă cale sau întors în ţara sa. (Se rectifică, că a mers să tntrevină la autorităţi. »Rĕv.«)

Ceialalţi fraţi nici nau răspuns la învitare. Şi aşa în ziua alegerei în lupta grozavă am fost lipsit de sfatul şi de ajutoriul lor, aflându-mă numai cu vechiul meu soţ de luptă Dr. Vasile Lucaciu«.

— Mai adaugem noi că aci preoţimea s'a purtat româneşte. Afară de cel amintit mai sânt încă doi morţi, victimele acestei lupte de la Ceu: un preot, Demetriu Pop din Mutiş, şi un alt alegător, al cărui nume nu s'a publicat.

Noi pare că am fi prevăzut, prin Januar 1905, asemenea lucruri, — dar toate prevederile sunt fntrecute.

«Neamul Românesc». Dupăce din vez şi auz a cunoscut starea faptică a întreg neamului românesc, din regatul liber, din Rusia, Austria şi Ungaria, d-l Iorga, neobositul Român şi apostol al românismului, a scos o revistă politică cu acest nume »*Neamul Românesc*«. Dacă e peste tot de lipsă, bine şi frumos, să avem un organ al înaltelor idei de rassă, un »Neamul Românesc« de pretutindeni, desigur nimenea nu e mai chemat şi mai potrivit să-l înfiinţeze, să-l înspire şi să-l cârmuiască, decât d-l Iorga. El este încarnaţiunea cea mai pregnantă a spiritului de rassă. Ne cunoaşte trecutul mai bine decât ori şi care şi ne ştie starea de acum din proprie intuiţiune. Numai chiar pe Românii din Macedonia, — aceşti martiri ai creştinismului de azi în orientul ortodox — nu turcesc, nu păgânesc — nu i-a cercetat la ei acasă. Vecinic în activitate vie, în necontenit contact cu toate părţile, simţitor la toate mişcările, agitat de toate ideile mari ce ne sguduie, aproape presimţitor, ca un proroc, al tuturor necesităţilor şi primejdiilor viitoare, d-l Iorga, ca un viu *manumetru* al energiei naţionale are toate calităţile *publicistului chemat* al causei naţionale, de care atâta abus s'a făcut până acum.

Conştiu şi de abuzurile făcute d-l Iorga nu vrea să angajeze cauza noastră comună unui partid, dimpotrivă, conbate politicianismul de partid şi urmăreşte scopul de a face ca interesele superioare şi comune rassei să stăpânească şi partidele şi nu întors, ca până aci. De aceea »Neamul Românesc« nu-l vrea revistă »politică«, în senzul vulgar, ci-l botează impropriu »caiet« căruia

---

o sută; în ceealaltă zi şi apucă lumea'n cap, lăsând cocioaba în grija vecinului şi mergând tot oblu înainte, cum i-se spuse«.

Toţi ascultau cu gurile căscate, ce va urma şi nu se puteau împăca cu gândul, că ce păcătos să fi fost Dinu. Spunea doar Vlădica însuşi, că vorbă rea din gura lui n'a eşit, de ucis n'a ucis, foc n'a dat, în crişmă nu l'a zărit puiu de om şi totuşi aşa canon strajnic. Stăteau toţi locului, păn şi părintele părea, că nu prea întelege rostul canonului; numai Vlădica ridea hoţeşte pe sub pădurea încurcată, ce-i străjuia gura, uitându-se chioriş cu coada ochiului, când la unul, când la altul.

Mai păcăi de vre-o câteva ori din pipa-i amorţită, o înbulzi apoi din nou până în gură, şi'n loc de coperiş îi vârfui un negel de iască schinteitor, şi începu a-i da zor, de gânde-ai, c'o apucă toate năbădăile, aşa sforăia de strajnic, ca o mârţoagă suspinoasă cu povara pe deal în sus, şi-a spune păţania lui Dinu, de unde o ciontase, mai departe, înfundându-şi cu putere căpiţa de pe cap, că începuse un îndrăcit de vânt cam îndrăzneţ la fel.

»Ascultaţi numai cu grijă, dragii moşului, că frumoase lucruri vi dat să auziţi!

Se duse el, se tot duse până când îi se făcuse calea cruce, şi nu ştia încătrău s'apuce, că înaintea lui se ridica un codru umbros, ca o falcă de bălaur, de te înfiorai uitându-te la el. S'o apuce în dreapta încă nu-i prea venia, că la o svârlitură se vedea o apă întinsă cât un hotar, îndărăpt încă nu s'ar fi cam încumetat, făcuse cale lungă şi vorbă, că pe el n'o să-l mai vază om din sat, şi apoi canonul trebuia împlinit negreşit.

Se mai gândi el cât se mai gândi, mai zise zece Tatăl noaste şi Născători şi svârlindu-şi trei cruci colea, începu a se perde în desişul codrului, tocmai când era soarele în chindie.

O fi mers el o postăcioară bună, până ce colo, nu departe într'o poiană dă cu ochii de neşte ziduri înalte cu două turnuri mari poleite. Mai prinse inimă, că vedeţi voi, omul singur în mijloc de codru des, e singur şi pace, îşi ţine viaţa în palmă, căci se poate rătăci prin împrejurime mai vre-un urs îndărătnic, mai vre-un spurcat de lup flămând îţi poate cânta aghiosul, înzadar ai sbiera după ajutor, că nu te-ar auzi nici puiu de cuc, necum suflare omenească.

Aci iar să'nţepeni locului, zicându-şi să mai stea la chibzuri ori s'o tae razna, dreptul la mănăstire. Trebuia să meargă »oblu înainte« şi pace, şi apoi la mănăstire oamenii răi încă nu se prea obicinuesc, nici nălucire nu putea fi c'avea ochii de vedeau.

Mai făcându-şi trei cruci şi'ngânând din inimă un Doamne ajută! luă drumul mănăstirei. Când era aşa ca de-o svârlită bună, părea, că aude neşte cântece dulci, înecate. La douăzeci de paşi înţelegea răspicat »Stăpână primeşte«. Era slujba de sara pe sfârşite.

Ajuns la poartă, stătu răzimat de băţ şi nu ştia el ce să facă, să bată ori să mai zăboviască puţin. Era cam în puterea nopţii, când nu te primeşte bucuros ori şi cine.

Dar gândia el: tălhar nu sunt şi nici gânduri rele nu-mi sfarmă capul; m'oi ruga frumos, le-oiu spune cine sunt, de unde sunt şi ce rătăcesc pe aici?

Bătu apoi de trei ori în poarta de fier zăvorită, aşteptând vre-un sămn, ori să s'arete cineva. Şi aievea nu peste mult se şi zări licărind un lămpaş înaintea unui munte de om, de se'ngheţi, când îl vezi. Cu un gât de taur, cu spatele de un stânjin şi cu nişte mâni, ca două lăstare, păşind de se clătina pământul supt el.

Dinu nost însă rămase liniştit în faţa ometeului proptit înaintea lui şi răspundea la întrebări rar, pe ales şi aşezat, aşa, că băgase de samă şi omoteul, că-i băiat cinstit şi de înţeles. De aceia l'o îmbiat cu sălaş, spuindu-i s'aştepte până la ziuă, când să va scula călugăru ăl mai mare, starețul, şi atunci îi va spune, c'un băiat cinstit o poposit peste noapte aci la ei, un băiat orfan şi de ispravă, tocmai potrivit pentru lipsa lor. Aveau adecă nevoie de un fecioraş, care să le tragă clopotele, să mai mături prin biserică şi să curețe prin căsi, să mai aducă apă, că D-lor, călugării nu prea aveau răgaz şi mai erau şi cam domnoşi.

Când s'o sculat ăl mai mare, starețul, cum-i ziceau ei — şi l'o văzut aşa chipeş şi frumos, cum era el şi smerit ca o fată mare, bun bucuros s'o şi învoit. Simbrie nu i-o făgăduit, făr' i-o spus, că tot ce-i va trebui, găsi-va aci la ei şi cu lucrul încă nu-l prea îmbulzesc. Să mai mături câteodată mănăstirea, mai prin căsi, să mai tragă clopotele, ba sa mai aducă apă, că vite de grijit şi grajduri de rânit n'au. Trăesc şi ei cum pot din mila creştinilor şi a lui D-zeu sfântul.

Dinu încă se învoise, căci dacă nu-i era lui de însurat, loc mai bun ca aci la mănăstire nu găsia să fi umblat toată lumea în lungul şi latul Se putea ruga în voia cea bună, că era cu ochi tot pe la icoane şi lucruri sfinte. Dar las' că şi aşa slugă harnică şi credincioasă nu şi-ar fi îni

©BCU Cluj

cuprinsul să-i dee caracteristica de »românesc« şi »naţional«, ear nu *vigneta* să acopere golătatea cuprinsului.

Eată ce zice însuşi în cuvântul întâiu *Cătră cetitori:*

La aceasta foaie se poate face o adunare, şi o doresc să fie cât mai cercetată, căci nu m'am suit doar singur într'un amvon unde să mă închin mie. Să fie o adunare, dar o bună adunare frăţească de credincioşi ai aceleiaşi legi de iubire a neamului, şi nu de beţivi, cari vin să facă zgomot în cârciumă sau de pungaşi cari se strâng pentru pradă.

O foaie ca aceasta, „revistă" azi, din bunătatea unor prieteni cari-şi ascund fapta bună într'o ţară unde aiţii îşi zbiară de pe coperişuri ticăloşiile, ziar mâne, din sprijinul înţelegător al vostru, celor mulţi, o astfel de publicaţe mi se pare şi nouă, şi folositoare. Nouă, fiindcă cine şi-a bătut capul până acum, afară doar de idealiştii dela „România Jună", periţi în nepăsare, cine şi-a bătut capul să scoată o foaie, care să nu slujească sau dorinţa de câştig, sau interesele unei cete de vânători ai puterii — politicos, se zice partid — sau une ori pe Dumnezeul ce-şi făcuse din ei înşii. Cine a căutat să strângă în toate părţile, de la unul şi de la altul, toate ştirile însemnate despre noi şi ale noastre, din toate treptele şi din toate ţinuturile! Lucru mare nu e, dar nu l-a făcut nimeni.

Şi azi trebue să-l facă cineva. Am ajuns la vrâsta când trebue să plecăm în toate de la cunoştinţa de noi înşine, de la cea mai deplină şi serioasă cunoştinţă a tuturor puterilor şi slăbiciunilor noastre. A venit vremea să lucrăm numai cu puterile noastre, oriunde le avem; a venit vremea să ţintim numai către scopurile nostre, bine cercetate şi alese şi pe deplin luminate. Am ieşit de la stăpâ, nu mai putem fi calfa nimănuia; voim să trăim din lucrul nostru pentru a întemeia bine căminul nostru cel mic, vatra noastră cea îngustă. Alţii, gospodari vechi, cu casă de ani şi de ani, n'au nevoie să se gândească la orice incep. Dar noi trebuie să ne întrebăm, să ne sfătuim, să ne înţelegem, clipă de clipă, pentru a ni afla rostul cel adevărat şi a nu ne îndepărtă de la dânsul«.

Salutăm aceasta nouă pornire a activităţii fără preget şi fără margini a d-lui Iorga şi-i dorim succes deplin pentru causele acelea superioare ale neamului, care fiind că nu încap în cadrele strimte de *partid* sau de *parte*, rămân de obiceiu — la o parte.

*

— In nr. I. se remarcă articolul *Iubileul*, al d-lui Iorga, în care de nou se vedeşte spiritul original şi mare. El spune:

„Stând drepţi şi mândri, îi închinăm Regelui Carol, nu prinosul temenelelor turceşti, nu umilita terfelire a sufletelor veştede, ci energia nouă a sufletelor noastre harnice şi hotărâte. Nu-i zicem: ajung dafinii de acum treizeci de ani: să iubilăm şi azi şi mâni şi poimâni, să iubilăm unii după alţii. Ci, ca unui Voevod din vremuri, ascultător pentru suferinţele mulţimilor, spunem cu glas tare: Măria ta, nu e fericită această ţară; cei mai buni fii ai ei se istovesc pe brazdă şi din sângele şi viaţa lor îşi fac averi, arme împotriva noastră, Jidovii Galiţiei şi spuza pribeagă a neamurilor din lume. Măria Ta, viermuesc asupra noastră şi în preajma Ta oameni stricaţi cari ne mânâncă din carne cu gurile lor scârboase".

In scrisorile dela noi *nepotrivită* e scrisoarea dela Orăştie, care drept ironie a sorţii ne prezintă »ca factori politici reali«, tocmai când am fost traşi pe sfoară — la Dobra, unde în mod ominos s'a început »activitatea«. In nr. 2 sunt oribile lucrurile ce se desvălesc din *Nordul Moldovei* ţara lui *Dragoş*, alui *Ştefan*, şi alui — Mochi Fischer.

Cu un cuvânt *Neamul Românesc* este *Sămănătorul* în politică, pe care d-l Iorga îl va face totdeauna preţios şi interesant prin sufletul D-sale, din care revarsă bogat vederile sale politice. Preţul de abon. *17 lei* pe an. Adresa Bucureşti, str. Buzeşti 42.

— **Cea mai veche icoană românească** se crede că e aceea care se găseşte în noul muzeu religios al Episcopiei de *Argeş*, înfiinţat de curând. Icoana, zugrăvită pe lemn, în format de 60 x 46 înfăţoşază în mijloc pe Maica Domnului cu *Isus mort(!)* în braţe. La stânga din jos se vede zugrăvita *Despina Doamnă*, soţia lui Neagoe Basarab, ctitorul mânăstirei de Argeş, ţinând în braţe pe fiul seu Teodosie *mort*. Se crede, cu temeiu, că icoana e zugrăvită pe la 1520—1554, şi astfel ar fi cea mai veche icoană bisericească la noi (V. »Scoala şi biserica« diu Bucureşti, IX nr. 4.) — Eată în toate părţile se înţelege însemnătatea şi folosul unui muzeu religios, unde să se adune spre păstrare şi studiare relicviile sfinte ale trecutului. Oare la noi să nu vină timpul când să se înţeleagă lipsa unui astfel de aşezământ şi să se dispună — din oficiu — adunarea la un loc a clenodiilor bisericeşti, ce biete avem?

— **Afacerea penibilă,** pe care »Gazeta de Duminecă» din Şimleu şi-a făcut'o cu o neiertată uşurătate, atăcând — fie şi condiţionat — dar pe nedreptul şi în mod neobicinuit la noi, pe d-l Iorga, — în sfârşit s'a încheiat oare cumva. Anume după ce d-l Iorga a dat lecţia cuvenită confraţilor, cari osândesc pe un bărbat ca d-l Iorga pentru o carte pe care nu i-au cetit'o, dânşii, delicaţii confraţi, declară că gândul de a vătăma pe d-l Iorga — «înaintea căruia trebue să se închine întreg neamul românesc«(!) — a fost departe de dânşii deci, — »cu dragă inimă ni-cerem scuzele». Firește — aşa sunt oamenii nostri — nici satisfacţia aceasta târzie nu o pot da bunii confraţi fără condiţiuni. Ţin adecă să învete pe d-l Iorga, — şi apoi şi pe noi, »Rĕvaşul« — «advocatul nechemat, în tot cazul foarte de prisos» cum ne numesc — că *condiţionat* numai aşa poţi vătăma dacă condiţiunea stă. Mulţam de învăţătură, iscusiţilor advocaţi, chemaţi ori nechemaţi. Dar vătămarea atârnă dela sentimentul celui vătămat, care are inimă, nu dela cel ce aruncă nesocotit o vorbă grea. Ca să se vadă din chiar acest caz, cea ce între alte împrejurări n'ar mai trebui dovedit — eată însaşi scrisoarea cu care d-l Iorga a răspuns la osânda — condiţionată! — ce i-s'a adus:

Domnule!

Dacă **Românul** *ar avea obiceiul*, să apere şi *dreptatea altuia*, aşi fi lăsat bucuros unuia din cetitorii foii D-voastre sarcina de a răspunde la nemaipomenitul articol, pe care mi-l consacraţi în nr. 17.

Fiind însă lucrurile pela noi *aşa, cum sunt*, trebue să iau asupra-mi aceasta sarcină *neplăcută*, căci **nu poate fi plăcut să stai de vorbă cu un om,** care, fie şi condiţionat, leagă numele tău cinstit şi respectat de atâţia din poporul nostru, de *adiectivul »păcătos«*.

Domnule, sunt trei luni încheiate, de când a apărut cartea mea »Neamul rom. în Ardeal şi Ţeara-ungurească« II. Nu l'aţi cetit. Slobod, dacă *nu de laudă este*. Dar, când cartea se poate vedea şi ceti, să veniţi şi să spuneţi, că în ea s'ar cuprinde cutare lucru privitor la cutare bancă din cutare oraş şi să-mi aruncaţi vorbe groase fără a controla, e **ceva fără păreche în presa românească din părţile D-voastre.**

Se întâmplă domnule, că la p. 611 din cartea mea vi să laudă banca, aşezată într'un *ţinut* »de conştiinţă şi organisare mai slabă«.

Atunci cum rămâne, ce faceţi cu calificativul »păcătos«, care rămâne liber? Vă rog a mă înştiinţa, cui l'aţi dat.

Aprilie, 24. 1906.

N. Iorga.

Să pot învăţa de aci 2 lucruri:

1.) E foarte adâncă indignarea d-lui Iorga, că s'au găsit şi la noi ziariştii — ziariştii nostri până acum au fost socotiţi cel puţin de bună credinţă, dacă nu de talent — cari să-i zică dânsului »*păcătos*« şi asta pentru o carte, pe care *nepăcătoşii* nu i-au cetit'o.

2.) *Rĕvaşul* apărând dreptatea d-lui Iorga — «dreptatea altuia« — a apărat însaşi cinstea presei noastre, şi astfel a fost un advocat foarte chemat, şi foarte de lipsă.

Dar ce mai şi vorbim?... Unde trăim şi în ce veac suntem? Doar nu ne luăm îndreptariul vieţii şi moravurile din ţara Zulucaferilor, de unde «G. d. D. « îşi ia ilustraţiile sale idilice pentru moralizarea bietului popor românesc...

Concertul din Gherla.

Concertul şi petrecerea din Duminica trecută a fost o mândră sărbătoare de redeşteptare pentru cei despre cari se credea că sunt perduţi — şi un nemai pomenit prilej de mângâiere sufletească pentru cei ce nu mai credeau, că şi'n Gherla sar putea face ceva. Acel ceva s'a făcut. Puterea tainică, puterea de fermecătoare înfrăţire a cântării a strâns la olaltă puterile ce erau lăsate pierzării. Vraja cântecului a

---

ciripat călugării să fi colindat toată ţara aceea. Se sculă cu noaptean cap, mătura mănăstirea de-o făcea oglindă, ştergea icoanele de prav şi le pupa sfiicios-ca o coconiţă, bătând apoi la mătănii.

Erau sfinţi călugării, dar când era vorba ţi-i pişca Dinu nost. Nu se ruga el din cărţi, ca D-lor, că n'avea, şi chiar să fi avut nu ştia ceti, făr' se ruga din toată inima, îşi îndrepta tot gândul la D-zeu, rostia rar vorbele psalmistului David »Miluește-mă D-zeule«, şi tot îi se părea, că nu se roagă cum s'ar cuveni, şi cum ar vrea el.

Se crucia şi se ciudea, când vedea pe călugări borborosind somnoroşi şi fără pic de căldură. Mult ar fi dat să fi fost el în locul lor.

Azi aşa şi mâne aşa, părea că Dinu nu se mai sătura de închinăciuni şi de mătănii. Da odată mai năcăjì şi un cheruvic de al lui, de puse toţi călugării în picioare.

Apoi aşa cam la o lună, într'o Sâmbătă sara, îi daseră de mâncare lui Dinu la cină neşte lapte colea gros cu mămăligă. Ear el se aşeză pe pragul mănăstirii, vezi Doamne, şi acum vrea el să fie între sfinţi, — luă blidul pe genunchi cojănește şi ducând lingura la gură, privea lung la icoana din faţă, îi se părea posomorîtă şi că-i cere de mâncare, de aceea clătind din cap zise: »Săraci călugări, ce le pasă se umplu pe ei şi ţie nu vreau să-ţi dea nimica, hai de vrei şi mâncă cu mine lapte, ne-om sătura, că-i destul«.

Şi facu-mi cruce, că mare-i puterea Tatălui! Abia sfârşise vorba şi sfântul se şi dase jos şi începuse să mânce alăturea cu Dinu, ca doi fraţi. Ii mulţămi şi se întoarse iar în cuiu.

Asta s'o întâmplat aşa, până de trei ori. A treia oară veni rândul să cheme şi sfântul pe Dinu la cină; îi şi făgăduise, că se duce bun-bucuros.

Ei, dar un hoţ de călugăr băgase de samă ce se petrecea şi se puse la pândă, ducându-se apoi ată la ştarețul, abia opăcindu-şi resuflarea, şi-i spuse ce şi cum văzuse el cu ochii minunea minunilor.

Asculta şi ştarețul povestea, ca dus pe altă lume. După depărtarea călugărului chemă la sine pe Dinu, ca să-i spuie el totul; nu-i venia par'că să se ştie înşălat el, mai marele călugărilor, într'un lucru ca ăsta.

Ii şi spusese apoi Dinu toată întâmplarea fără pic de sfială. Spusui-o că l'o chemat la cină, c'o mâncat sfântul alăturea cu el, chemându-l şi pe el. Atunci adause hoţul de călugăr în şiretenia lui: »Dinule dragă, de va veni şi pe sară şi te va chiema, spune-i să mă chieme şi pe mine, auzitu-mai?«

Aşa să fie stăpâne, zise Dinu şi se duse să-şi vază de trebşoare, că s'apropia vremea culcării.

In sara următoare se întâmplase tăman, ca şi în sările trecute. Mâncară iarăşi la olaltă, iar la urmă, când îi spuse sfântul, că mâne sară negreşit îl aşteaptă la cină, îi desvăli şi Dinu rugămintea ştaretului. Atunci răspunsui-o sfântul: »Fătu meu, Dinule, la cina mea nu pot veni toţi pământenii; aşa de pildă nu pot veni cei îmbuibaţi şi nemilostivi faţă de cei lipsiţi şi strâmtoraţi; nu cei fuduli şi sumeţi, nu beţivii şi nesăţioşii, nu cărţaşii. Cina mea o dau numai celor săraci cu duhul, celor curaţi la inimă, celor năcăjiţi şi îngăduitori, celor batjocoriţi şi răbdători şi celor lipsiţi de valul poftelor lumeşti. Spune-i fătu meu, că unde mergi tu, el nu poate veni, până nu-şi va curăţi sufletul prin post şi rugăciune, cum ţi-l curăţişi şi tu. Iar tu mâne sară să fi gata de plecare, că lungă cale ai să faci.«

Isprăvindu-şi spusele, sfântul se întoarse iar la locul lui. Iar Dinu numai acuma băgă de samă, că sfântul era Domnul cerului şi al pământului, Fiul Mariei, pe care de atâteori o pomenise în rugăciunile sale, era preabunul Isus din Nazaret«.

Aci îşi făcură cu toţii cruce, cuprinşi de mirare sfântă, aşteptând sfârşitul frumoasei istorisiri. Insuşi Vlădica îşi uitase de pipă, aşa era de înduioşat de cumintenia lui Dinu si de bunătatea Mielului d-zeesc.

Mergând apoi spre locul mesei, că era trecut binişor de amiazi, încheie şi Vlădica minunata lui poveste, spuindu-le cât de lină şi fără chinuri a fost moartea lui Dinu. O adormire înceată şi domoală, un somn de copil nevinovat. Iar pe faţa lui albă şi senină, strălucia o lumină cerească. Un înger îţi părea in nemişcare.

»Aşa i-o fost cina lină şi sfântă, c'aşa i-o fost şi viaţa; şi apoi D-zeu dă fieşte căruia după faptele lui, bune pentru bune şi rele pentru rele. Amin«.

Aşa încheie Vlădica povestirea. Iar ieu v'am spus ce mi-a spus D-lui, de nu vi se va împărea, întrebaţi-l şi vedea-veţi, cu cât tâlc şi dibăcie v'o va spune. Un povestaş aşa nu întâlneşti în toată bună vremea.

Amadeus.

©BCU Cluj

răsărit în inimile tuturor, şi'n inimile fragede a celor tineri, ca şi'n inimile mai împetrite a celor mai în vârstă, floarea frumoasă a deşteptării, a reîntoarcerii la dragostea de limbă şi de neam.

Când ţi-e dat să auzi un cântec mândru, în care frumseţa la glas a celui ce-l cântă împleteşte, chindiseşte ca'n fir de aur, simţămintele cele mai gingaşe ale sufletului nostru, — fie cele cu culoare veselă, fie cele de jalnică bănuire după un noroc bătut de brumă ori după dragostea proaspătă a unei flori de cicoare, ţi-se coboară'n suflet o rază de înseninare, şi trece prin întreg trupul un fior de caldă înviorare, de neînţeleasă potolire a tuturor pornirilor învrăjmăşite din suflet. Ţi-se pare că o boare stârnită din alte ţărâmuri îţi mulcomeşte, îţi înfrânează învăluirea nepotolită a tuturor durerilor avute în clipa acea. Cântarea e crainicul ţărilor albastre, ca un sămn de pace, ca un sămn de bună prorocire, neamurilor ce nizuiesc spre culmea plaiurilor cu prisosul şi voia bună a traiului slobod şi fără atârnare. Cântarea e soră cu libertatea. Unde e cântare multă, e şi viaţă şi frământare multă. Cea ce nu poate tocmi şcoala şi apostolia cu vorba, o să tocmească această apostolie cu cântarea.

Concertul de Duminecă sara a dovedit pe deplin aceasta. Câte inimi, pe cari înstrăinarea le furase dintre ai nostri, nu se vor fi pocăit, în lacrimi de căinţă amară, şi nu se vor fi întors cu toată dragostea la cei de cari se ţin prin sânge şi de cari trebue să se ţină şi prin suflet, — auzind frumseţa cântecelor noastre. In câte suflete fragede n'a încolţit puterea cântării, a întâlnirilor frăţeşti şi a petrecerii româneşti, mugurul dragostii faţă de neamul pe care străinii atâta'l urgisesc.

Acolo unde şcoala nu putea să isprăvească nimic, unde nu se coboară de nicăiri — nici dela cei de sus a căror griji bat pietrişul drumurilor cu altfel de resplăta, nici dela cei de jos, ferecaţi şi aceia în lanţurile unei reţineri poruncite — nici o rază de luminare în sufletele celor mai mulţi ursiţi unei stingeri ruşinoase, — acolo a putut să arate semnele unor frumoase începuturi de regenerare corul, ce a strins la altarul de înfrăţire toate sufletele tinere din acest oraş al străinilor şi al înstrăinării. Par că alt glas, nu cela al cântăreţilor de pe podiu, glasul de trimbiţare al învierii, al unei noue deşteptări, aducea din depărtări tainice svonul de sfântă prorocire al altor vremuri pentru oamenii şi aşezămintele noastre din acest orăşel.

Apropierea acestor vremuri dorite pentru acest oraş, care nu e al câtorva oameni, ci al unei eparchii întregi, — credem, că n'o să întârzie mult. Tinerii, cari se cresc în seminar, a căror inimi le stropeşte roua curată a aceloraşi idei şi simţăminte româneşti, şi le încălzeşte aceeaş înflăcărare ca şi a tinerimii noastre din alte locuri, dau frumoase semne de înţelegere a menirii, ce trebue s'aibă puterile tinere în regenerarea, în ducerea la calea cea bună a unei dieceze aşa de întinse şi bogate. Intre acele ziduri, pe cari opinia prepuelnică a publicului de mult pusese pecetea pierzării, se găsesc inimi tinere, încălzite de însămnătatea sfântă şi mare a chiemării lor, şi tot acolo de o bucată de vreme se pun la cale treburi frumoase, ce o să şteargă din ponosul aruncat pe acest seminar şi o să aducă cinste acestor tineri, acestor zeloşi ucenici ai unei apostolii roditoare

*

Concertul a reuşit peste aşteptare. Sala spaţioasă dela otelul »Coroana« a fost tixită de lume. Iţi era mai mare dragul să vezi scena împodobită cu atâtea cântăreţe frumoase şi care de care mai împănate. N'a lipsit nici portul românesc. Cântările au fost toate bine şi cu multă simţire cântate. Primul punct a fost »Sfânt, sfânt« de Dima, executat de 50 corişti şi coriste. A urmat apoi declamarea admirabilei poesii „Noi" de Goga, de către d-şoara Lucreţia Suciu, care la dorinţă obştească a mai declamat-o odată, la sfârşit. S'a mai perorat „Noi vrem pământ" de un nepot a lui Moldovan Gergely şi „Duşmancele" lui Coşbuc de d-şoara Aurelia Butuzas. O aşa desăvârşită perorare, ca la aceasta din urmă rar mi-a fost dat să văd. Celelalte puncte din program încă s'au îndeplinit aşa cum mai mult nu se putea aştepta. D-l Domide, în „Baryton Solo" a arătat, că e stăpân pe o voce de bariton plină şi plăcută. După aceea a urmat jocul. In câte inimi tinere nu-şi va fi înmugurit dragostea florile sale în acea sară.

In pausă a vorbit advocatul din Bistriţă, Tripon, foarte senin şi cu foarte multă căldură, arătând marea importanţă a cântării în regenerarea noastră naţională şi lăudând pe neobosiţii corişti şi pe harnicul lor dirigent. I-a răspuns Domide, cuminte şi cald, pecetluindu-şi vorbele cu făgăduinţă de jertfă pentru desăvârşirea acestor frumoase începuturi.

Dintre cei ce au participiat amintim pe d-l Dr. Amos Frâncu şi Dr. V. Pordea din Cluj, pe Dr. Chereches şi Dr. Ioan Vajda din Dej şi a. Preoţi din afară încă au fost, dar nu în număr aşa mare, ca să arate că dacă unii nu ştiu îmbrăţoşa cum se cuvine astfel de lucruri, le ştiu ei. Din gremiu au luat parte dnii canonici Ilieş şi Fabian şi cei mai tineri dintre profesorii de teologie Dr. V. Bujor şi Vas. Moldovan. Au mai fost vre-o 15 univerzitari din Cluj şi o mulţime de învăţători din jurul Gherlei, cari au dat multă animaţie petrecerii.

Acela pe fruntea căruia ar trebui să se pună toată, aproape toată, cununa cinstirii şi a laudei pentru minunata reuşită morală şi bunul sfârşit material al acestui concert şi petreceri, e tinerul profesor la preparandie Antoniu *Domide*.

Nu cădelniţăm cu tămâia uşoară a laudelor hărnicia şi zelul mare al acestui harnic, foarte harnic şi cuminte profesor, ci cu toată smerenia ne plecăm înaintea idealului sfânt, ce luminează paşii tuturor acelora, cari îşi ştiu jertfi din sufletul şi din puterile lor pentru deşteptarea neamului nostru. — **ps.** —

Ioan Petran.

Am vestit în numărul trecut despre trecerea din viaţă a d-nei văd. Petran n. Intze, soţia marelui fundator Ioan Petran, care a lăsat aproape întreagă averea sa pe sama »*Asociaţiunii*« din Sibiiu. In urma aceasta, lăsământul a devenit liber scopurilor culturale, cărora a fost menit. Zilele trecute executorii testamentului, d-l Lad. Pop şi Hory Béla, au predat d-lui *Dr. Amos Frâncu,* dir. desp. Cluj al »Asociaţiunii«, întreagă averea, care constă din bani şi hârtii de valoare, în preţ de 85·000 cor. şi dintr'o casă cu grădină mare în Cluj, care se preţuieşte cam 70·000 coroane.

După cum vedem cu bucurie din numărul din urmă a »Transilvaniei«, comitetul »Asociaţiunii« se ocupă cu idea, sulevată acolo de D-l Dr. C. Diaconovich, de a înfiinţa din lăsământul Petran un internat pentru studenţii univerzitari din Cluj, care s'ar putea aşeza chiar în casa şi grădina moştenită dela marele fundator, fiind aceea foarte bine situată pentru un atare scop. Desigur cu nici un chip nu s'ar putea respunde mai bine intenţiunilor fundatorului, decât astfel. S'ar satisface totodată unei ardente chestiuni culturale şi nu s'ar neglija nici consideraţiile locale ale Clujului, unde a

trăit fundatorul şi unde astfel el ştia câte lipse arzătoare sunt.

Aducem din acest prilej chipul regretatului Petran, care de naştere era din Gilău. Despărţământul din Cluj al »Asociaţiunii« va ţinea cât mai curând adunarea generală în Gilău, din care prilej se va însămna casa naşterii lui cu o tablă comemorativă. Inteligenţa română din Cluj şi jur va da sperăm, toată atenţiunea cuvenită acestei acţiuni de pietate.

DE PESTE SĂPTĂMÂNA

Pentru noua biserică din Cluj.

Sub strălucirea darului, ce din Roma a venit celui mai mare binefăcător al bisericii noastre, rubrica aceasta, revăşul acesta al bisericei noue, străluceşte şi el. Insemnăm aici, că scrisoarea Sfinţiei Sale Papa Pius X., care i-s'a adresat d-lui Stef. Havaşi poartă datul de 26 Sept. 1905. Maiestatea Impăratul şi Regele şi-a dat învoirea la purtarea ordului în 5 Maiu 1906. Iar actul ministerial prin care se comunică aceasta înaltă învoire e datat din 16 Maiu 1906.

Inaltul *Breve* apostolic s'a publicat în şedinţa consistoriului archiepiscopesc din Blaj din 26 Maiu n. 1906. In numărul viitor vom publica mai de aproape actele.

Au mai dăruit pentru fondul sf. biserici celei noue:

Nr. 324. Vasite Burcă, din Cluj, 4 cor.

D-zeu să-i răsplătească!

Coroana bisericei.

Suma din rândul trecut cor. *259.*

Au mai plătit de atunci:

Nr. 57. Teodor Pop a plătit 2 cor. pe 2 ani.
Nr. 58. Văd. Maria Bretfalean 1 cor.
Nr. 59. Casian Ghiran pe 2 ani 6 cor.
Nr. 60. Costan Tămaş pe 2 ani 2 cor.
Nr. 61. Ioan Cadiş din Szántó u. 2 cor.
Laolaltă 272 cor.

— **Sfinţirea catedralei din Sibiiu** s'a săvârşit Duminecă, în 30 Aprilie v. în mijlocul celor mai frumoase sărbători de cari s'a bucurat până acum Sibiiul. Au venit oaspeţi din toate părţile Ardealului şi din România. Actul sfinţirii a fost celebrat de către I. P. S. Metropolitul Meţianu, asistat de P. S. Episcopul Aradului Ignatie Papp, de trei archimandriţi, de 14 protopopi şi mai mulţi diaconi. Dupăce s'a săvârşit în faţa uşilor catedralei serviciul divin, s'au uns cu s. mir păreţii bisericei pe din afară şi pe din lăuntru şi s'au aşezat sf. moaşte în prestol. Dupăce a fost uns şi altarul şi iconostasul cu mir şi stropit cu apă sfinţită, Metropolitul a rostit o frumoasă cuvântare, în care a pomenit pe toţi binefăcătorii, cari au contribuit pentru zidirea acestui frumos monument. La oarele 10 s'a început liturgia. Responzoriile le-a dat corul mixt compus din 140 persoane. Biserica a fost înghesuită de lume. La oarele 2 au avut loc două banchete, unul în »Gesellschaftshaus« de 250 persoane, iar altul la „Hermannsgarten" cu 300 persoane. Sara s'a aranjat I. P. S. Sale conduct cu torţe.

©BCU Cluj

Pentru celelalte zile au urmat conferinţe literare şi concerte. Luni la 11 oare s'a ţinut matineul societăţii de lectură „Andreiu Şaguna". Pomenim între altele însufleţitul cuvânt de deschidere al d-lui prof. Vas. Stan, preş. societăţii, cum şi disertaţia clericului Ioan Duma despre: „Rolul istoric al bisericei ortodoxe în viaţa poporului român". Luni d. a. d-l Iorga, care încă a luat parte la sărbări, a ţinut o conferinţă despre „Viaţa culturală de astăzi". Efectul ei a fost covîrşitor. Cele 2 oare cât a vorbit au trecut ca un sfert de ceas. Aplauzele au fost cu adevărat furtunoase. In fine d-l Iorga a conjurat pe Sibiieni să nu mai facă confesionalizm. Tot Luni sara „Reuniunea română de muzică din Sibiiu" a dat concert festiv. Duminecă d. a. s'a jucat „Năpasta" lui Caragiale, sub conducerea artistului Z. Bârsan. Tot Duminecă sara „Reuniunea meseriaşilor români din Sibiiu" a aranjat un festival bine reuşit.

— **Patruzeci de ani de domnie ai Regelui Carol,** împliniţi în 10 Maiu v. s'au sărbătorit în întreagă România cu multă solemnitate. In deosebi în Bucureşti s'a prăznuit cu mare strălucire această zi de foarte mare însămnătate în viaţa României şi'n viaţa bătrânului şi mult înţăleptului Vodă. O sută şi unul de tunuri, făuritoarele neatârnării şi libertăţii ţării româneşti, au vestit tăriilor de sus şi tuturor inimelor această zi de luminat praznic pentru un regat pornit pe calea întăririi naţionale şi pentru milioane de fraţi ce proslăvesc în inimele lor această zi de binecuvântată renaştere a unei ţeri şi-a unui neam întreg. Sărbătoarea s'a început cu rugăciuni către D-zeul cel preabun al neamului nostru şi s'a continuat afară cu defilări de trupe, cu recepţiuni călduroase la palat, cu banchete, cu iluminaţii, cu cu o şedinţă festivă a «Academiei române« ş. a. Toţi domnitorii străini au trimis felicitări de trai lung şi de îndelungată stăpânire bătrânului Suveran. Din prilejul acestui iubileu s'a înfiinţat şi un nou ordin »Carol I.«, cu care regele va distinge pe cine va voi.

— **Dr. Octavian Pavelea** a făcut în Murăş-Oşorhei în 19 Maiu n. cenzura de advocat cu deplin succes.

— **Partidul deputaţilor naţionalişti** s'a constituit Duminecă în 20 Maiu, în chipul următor: President: Teodor *Mihalyi,* notari Dr. Alexandru Vajda-Voevod, slovacul Milan Hodzsa şi sârbul Ioan Manojlovici, iar maiordom slovacul Fr. Szkicsák.

— **D-l Aurel B. Gajia,** teolog şi student filosof absolut, a făcut cu deplin succes censura de profesor la universitatea de aici. Călduroase gratulări.

— **Doctori noi.** Iuliu *Moldovan,* fiul protopopului din Mediaş a fost promovat la universitatea din Praga doctor în medicină. — La universitatea de aci a fost promovat de doctor în filosofie d-l Cornel *Popescu* preot în Deva, iar Sâmbătă în 26 n. a fost promovat de doctor în drepturi Teodor *Popescu.* Octavian *Florea* a fost promovat tot aici, în 19 Maiu n. doctor în medicină.

— † **Gavril Revnic,** unul din cei mai devotaţi curatori din popor ai bisericei din Cluj, a încetat din viaţă pe neaşteptate. Regretatul, care purta în fiecare Duminecă şi serbătoare discul bisericei celei noue nu şi-a uitat de ea nici în cele din urmă şi i-a testat 200 coroane. Eată vestea dureroasă ce s'a dat despre moartea lui:

Subsrişii cu inima frântă de durere, aducem la cunoştinţa tuturor rudeniilor şi cunoscuţilor, că neuitatul şi bunul nostru tată, frate şi unchiu *Gavrilă Revnic* curator al bisericii gr.-cat. din loc şi sergent-major ces. şi reg. în pens. după o suferinţă scurtă dar grea, împărtăşit cu sf. taine ale muribunzilor şi-a dat nobiiul său suflet în mâinile Creatorului în 27 a l. c. seara la 9 oare, în al 66-lea an al vieţii şi al 2-lea al văduviei.

Rămăşiţele pământeşti ale scumpului defunct se vor duce spre veşnică odihnă Miercuri în 30 Maiu n. la 5 oare d. am. din casa proprie Hegedüs u. 48 în cimiterul comun din loc.

Pentru odichna sufletului repausatului se va celebra sf. liturgie în 31 Maiu n. la 8 oare a. m. în biserica gr.-cat. din loc, la care cu adâncă durere sunt chemaţi rudeniile şi toţi cunoscuţii. Fie-i ţărîna uşoară şi memoria binecuvântată! Gavrilă, ca fiu. Ioan şi Maria, ca fraţi şi număroase rudenii.

— **Asentările** e vorba să se înceapă în luna ce vine. Din 11 Iunie până la 14 Iulie n. se vor face asentările pentru feciorii, cari ar fi trebuit să fie asentaţi încă în anul trecut, iar în 1 Aug. cei luaţi vor fi chiemaţi. La toamnă vor fi asentările pentru cei ce trebuiau să fie căutaţi în anul de faţă. Aceştia vor fi chiemaţi la armată pe ziua de 1 Decemvre.

— **Universitatea** de aici s'a închis sărbătoreşte Marţi în 29 Maiu n. Din acest prilej s'au împărţit mai multe premii, fie pentru lucrări, fie pentru diligenţa în studii. Intre premiaţi a fost şi un roman: Cornel *Sânjoan,* student în filosofie, pentru o lucrare în limba română. Premiul a fost de 100 cor.

— **Expoziţia din Bucureşti** nefiind încă multe lucrări gata, nu se va deschide numai în 1/14 Iunie.

— **Necrolog.** *Ana David n. Trifon* din Orăştie a încetat din viaţă în 18 Maiu n. în anul al 48-lea al etăţii şi 28-lea al fericitei sale căsătorii.

— **Susana Câmpean,** fica fostului protopop al Ibaşfalăului, a reposat în 17 c. n. în vârstă de 21 ani. Inmormântarea i-s'a făcut în Blaj, în cripta familiei Negruţ.

— **Expoziţia de copii** — ce are să se ţină în Apoldul-mare, s'a amânat pe toamnă din cauza boalei de pojar ce bântuie în acele părţi. Comitetul »Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu« apelează pentru buna reuşită a acestei expoziţii la sprijinul preţios al medicilor români din acel comitat, rugându-l pe fie care să binevoiască »a-şi da în calitate de expert şi de juror părerea asupra importanţei expoziţiei, asupra feliului de organizare al ei, cum este vârsta copiilor de admis, numărul şi numele comunelor din cari să fie aceştia admişi, compunerea juriului, asupra feliului de împărţire a premiilor şi asupra învăţăturilor, ce ar fi să se dea poporaţiunei la asemenea expoziţii cu privire la defectele descoperite şi la delăturarea lor.

— † **Iosif Moga,** preot gr.-cat. în Şarpatoc a încetat din viaţă Marţi în 29 Maiu n. a. c. la 11 oare a. m. în al 52-lea an al etăţii, 25-lea al preoţiei şi 10 al văduviei sale. Îl deplând: Eugenia şi Florentina ca fice, Ioan şi David ca fraţi, Maria ca soră, Anica Puian şi Cornelia Mărculeţ născute Medeşian, ca cumnate, Valer Medeşian ca cumnat, Nicolae Puian şi Nicolae Mărculeţ ca şogori.

— **Donaţiune.** Subscrisul, în numele curatoratului bisericesc aduc călduroase mulţămite lui Petru Maior cu soţia Ana Sumurducan, care au donat pentru s. biserică un rând frumos de ornate sacre, în preţ de 100 cor. şi lui Gavrilă Sabo fitoc, care a cumpărat pentru biserică un stichar în preţ de 10 cor. D-zeu să le răsplătească! Suceag, la 30 Maiu st. n. 1906. Insif Bogdan preot gr.-cat. —

— **Tinerimea univerzitară română** din loc a aranjat în *3/16 Maiu* întra pomenirea acestei strălucilte zile istorice, o serată literară în casina română. Inteligenţa s'a prezentat în număr frumos. Cântările au fost bine executate de către corul univerzitarilor sub conducerea d-lui S. Nemeş. In deosebi au plăcut solurile d-lui Hossu, care dispune de o voce foarte plăcută. Disertaţia d-lui Enea Zeflean „Din învăţămintele istoriei" a fost lucrată cu multă înţelegere şi dragoste. In vorbirile de deschidere şi de încheiere d-nii Niţescu şi Cucu au arătat în cuvinte călduroase însămnătatea mare a zilei.

— **In Coruş** s'a înfiinţat, Dumineca trecută în 20 Maiu, o reuniune de femei cu numele »*Cununa bisericei din Coruş*«. Reuniunea are de scop înfrumseţarea bisericei şi cultivarea evlaviei creştineşti prin rugăciuni. Adunarea de constituire s'a ţinut în şcoală sub presidiul d-lui Dr. E. Dăianu, care deja la biserică în predică a îndemnat femeile la îmbrăţoşarea acestei frumoase idei, care a resărit altfel cu prilejul celor 17 cununii celebrate în aceeaş zi, înainte cu un an şi jumătate. Mai mult a stăruit pentru înfiinţarea acestui lucru frumos Teodor Cornea, un fruntaş al satului, nefiind preotul în localitate. S'au strins deja până acum peste 100 cor. din taxe. „Reuniunea" şi-a alcătuit statutele întru toate după ale celeia din Cluj şi avem nădejde, că va aduce roade bune pentru s. biserică.

— **Necrolog.** *Ioan Peter,* preot gr.-cat. în Petea a încetat din viaţă în al 49-lea an al vieţii, 24-lea an al căsătoriei şi 23-lea an al preoţiei în 15 l. c. Il plânge număroasa familie.

— **Deputaţi jidani** sunt douăzeci, — ba poate numărându-i şi pe cei botezaţi sunt mai mulţi. Cei mai mulţi sunt kossuthişti. Vre-o şase dintre ei sunt aleşi în cercuri româneşti.

— **Henric Ibsen** cel mai mare scriitor al Norvegiei şi unul dintre cei dintâi scriitor ai lumei, a încetat din viaţă, abia sunt două săptămâni. A fost unul dintre cei mai străluciţi dramaturgi. A scris vre-o 30 de drame. Pe urmele lui s'a pornit adevărata şcoală a dramei moderne. S'a născut în oraşul Skien al Norvegei, din părinţi negustori. Prima dramă a scris-o ca student universitar. Viaţa şi-a petrecut-o mai mult în Germania. Abia în anii din urmă s'a întors în ţara sa.

— **Necrolog.** *George de Görög,* supralocotenent ces. reg. în retragere a murit pe neaşteptate în 18 Maiu la 1/26 oare p. m. în etate de 49 ani. Moaştele pământeşti ale iubitului decedat s'au aşezat spre veşnică odihnă în cimiteriul bisericei gr.-or. române din Orşova în 20 Maiu la 4 oare p. m.

— **Comitetul parochial gr.-or. din Turda** invită la *actul sfinţirei steagului* corului bisericesc, ce se va ţinea în 4 Iunie st. n. la 4 oare p. m. în curtea şcoalei cum şi la *Concertul* urmat de joc ce'l va aranja acelaş cor condus de d-l Laurenţiu Curea, teol. abs. în aceaş zi seara în sala cea mare din Hotelul »Europa« în favorul bibliotecei şcolare. Preţul de întrare: Locul I. cor. 1·60, locul II. cor. 1·20, locul III. cor. 1. Parter 60 bani. Inceputul concertului la 8½ oare seara — precis. Suprasolvirile marinimoase să primesc cu mulţămită şi sunt a să trimite pe adresa D-lui Iosif Urcan, epitrop — cassar Turda. — Cvitarea va urma pe cale jurnalistică.

— **Reuniunea femeilor române din Abrud,** Abrudsat şi jur invită la petrecerea de vară, ce o aranjează Luni în 4 Iunie st. n. (a 2-a zi de Rusalii) în grădină d-lui George Danciu (promenadă). Inceputul la oarele 2 d. a. Preţul de întrare: de persoană 1 coroană, de familie 3 cor. Venitul curat este destinat în favorul reuniunii.

— **»Tulipan contra Tulipan«** se chiamă societatea ce au înfiinţat-o acum de curând, Austriacii din Viena, ca răspuns la societăţile ungureşti cu acest nume şi sămn, cari au pornit o aprigă luptă de isgonire contra tuturor mărfurilor austriace. Plesnitura de sbici, ce vreau Ungurii s'o deie Austriecilor, o să fie pentru ei şi pentru industria întregei ţeri dureroasă tăietură de sabie. »O să ne căutăm şi noi o floare — a zis cavalerul Hohenlohe şi atunci vom vedea, care e mai trainică şi mai puternică a noastră ori tulipanul«.

— **Fărădelegile bandelor greceşti** asupra fraţilor din Macedonia nu mai înceată. Zece familii româneşti, cari plecaseră dela Grebena spre a se duce la Afdetiniaz sub pază de soldaţi turci, au fost atacaţi de o bandă grecească. Şasezeci de români au fost ucişi. Au fost ucişi şi doisprezece soldaţi turci.

MAI NOU

Din dietă. Marţi guvernul şi-a desfăşurat programul în dietă. A vorbit la obiect şi *Dr. Iuliu Maniu* în numele partidului naţionalităţilor, urmat de dese întreruperi zgomotoase ale deputaţilor maghiari. Preşedintele a intrevenit, ca Dr. Maniu să fie ascultat; a vorbit altfel mai bine, mai cu bărbăţie, decât cei din sesiunea trecută, declarând că nu are încredere în guvern, pentrucă nu s'a rostit limpede în chestia votului universal şi a legii despre naţionalităţi.

Miercuri a vorbit *Dr. Stefan C. Pop* în cauza de imunitate a unui deputat slovac; iar d-l *Dr. Ales. Vajda* a desfăşurat într'o largă vorbire interpelaţie în cauza abuzurilor electorale de la Ceu, Şomcuta şi Craşeu.

Noi canonici. D. *Ioan Butean,* directorul gimnaziului din Beiuş, fost deputat, este denumit canonic în capitlul român gr.-c. din Oradea-mare, ear dl *George Muntean,* directorul preparandiei din Blaj, este denumit canonic în capitlul metropolitan din Blaj.

CĂRŢI NOUE ŞI REVISTE

— **Sămănătorul** (nr. 18) D. Iorga vorbeşte din prilejul romanului *Manea* (pe care nu-l cunoaştem) al d-lui Slavici, despre *romanul istoric* relevând importanţa acestui gen literar, în care la noi a făcut încercări, nu prea isbutite, Slavici.

»Multă lume, zice d. Iorga, care nu poate fi ispitită de cartea de istorie propriu zisă, poate căpăta cunoştinţele neapărate despre ce am fost noi în alte timpuri prin cetirea unui şir, cu atât mai mult unui şir sistematic de romane istorice. Cîţi dintre Francesi nu şi-au împrospătat şi îmbogăţit cunoştinţele lor de istorie naţională din cetirea pătimaşă a romanelor, aşa de pline de viaţă, dacă nu împodobite de stil, ale lui Alexandru Dumas tatăl, prin a cărui uriaşe fantazie au trăit secole întregi din trecutul francez! Lui Walter Scott, care a fost modelul lui Dumas, îi datoreşte Anglia simţul vremilor eroice zugrăvite cu o aşa de neobosită hărnicie în *Ivanhoe* sau în *Kenilworth.* E un adevărat catehism literar pentru Italian »*Logodnicii*« lui Manzoni, care *ar fi meritat de sigur o traducere* în limba noa-

©BCU Cluj

stră, care a primit atâtea traduceri nesăbuite sau stricătoare. Firea bogată a lui Azeglio a dat iarăşi Itealienilor două-trei romane, care au lucrat pentru lămurirea sufletului unui întreg popor. In romanele istorice ale lui Van Lennep, Olandesii au cunoscut întâiu aevea viaţa înaintaşilor lor. Iar prin *Sienkewicz* nenorocitul neam polon a avut iarăşi ilusia că trăeşte de sine, în cinste şi glorie, şi mulţămită lui *Quo Vadis* al său, asupra întregii lumi civilisate a trecut fiorul sfânt al luptei creştinismului curat de odinioară cu viciile vechii lumi putrede şi cu tirănia grosolană a Cesarilor maniaci.

Ce n'ar fi de făcut la noi şi pe acest cîmp al romanului istoric în care abia s'au încercat, mai de de mult sau în timpurile noastre, cîteva brazde *sfioase!*«

Aminteşte de romanul »Din Bătrâni« alui Slavici şi constată un fapt spunând, că »n'a avut răsunet în public« cum i-se pare că nu va avea nici *Manea*. Cercetează pricina — şi o află în faptul, că pentru timpul dinainte de 1400 ne lipsesc cunoştinţele istorice necesare unui roman istoric. Ce ştim noi despre cele mai vechi timpuri? Nimica toată. Slavici în lipsa de cunoştinţi îşi dă silinţa a ghici. »O operă de artă însă nu poate răsufla în acest aier aşa de rar. Astfel în »Manea« — zice Iorga — avem scene interesante, din Bizanţul Cesarului Bardas, discuţii filozofice, cam lungi şi neguroase, din Bagdadul Califilor avem multe pagini de istorie curată, dar romanul sufere, sufere foarte mult«. Sunt capitole, sunt scene, privelişti, — dar nu e romanul. — D. G. B. Duică ne comunică un sunet de G. Chiţu. (1853) fost ministru de instrucţie. *Soricu* nostru dă o splendidă poesie *Pe mare*. Dintre ilustraţii interesantă e scena de Raffet, cum vin copii (români) dela şcoală bănăţeană! (din 1837.)

— **Principii de filozofie politică** de Dr. Cassiu *Maniu*. Cluj, 1906. Tipografia »Carmen«. 4° pag. 78. Preţul 1 cor. 20 fil. Asupra acestei scrieri, primită în vremea din urmă, ce se promite a fi interesantă, o se revenim.

— **Ramuri,** revista literară a Craiovei (nr. 5) scoate la iveală figura poetului tiner I. M. Marinescu colaborator al *Sămănătorului*. Se descrie serbarea închinată amintirei lui Traian Demetrescu, mort înainte cu 10 ani, şi se publică frumoasele versuri *«La crucea ta«* închinate din acest prilej de sublocotenentul Vulovici. In »Cronică — o rubrică cu mult rost, introdusă acum după Cronica model a *Sămănătorului* — se relevează »Răvaşul« şi talentul nou, promiţător, al lui *Dafin*, din ale cărui prime poezii reproduce »De mult«. — Abon. revistei »Ramuri« 3 lei la an.

— **Transilvania** nr. 2. (pe 2 luni Martie Aprilie) cuprinde 2 conferenţe ţinute în iarnă în sala Muzeului Asociaţiunei, una a d-lui Sebastian Stanca despre *Pastelele lui Alexandri* (pentru cari conferenţiarul ne câştigă de nou interesul comparându-le cu poesii analoage de ale lui Coşbuc şi Goga), şi alta a d-lui Ion Duma despre *Eminescu şi Românii din Uugaria*, temă mai actuală şi foarte frumos şi cu minte alcătuită. —

Atâta conţine »Transilvania« pe 2 luni! Din *Anale* aflăm cu bucurie, că comitetul se ocupă cu inactivarea fundaţiunei lui I. Petran din Cluj, înfiinţând un internat pentru universitari. In scopul acesta s'a ales o comisiune să studieze propunerea d-lui Dr. Diaconovich.

— **»Junimea literară«** Nr. 5. Ilie Veselovschi: Mobiliarul ţăranului român din Bucovina, cu mai multe modele de lăzi sculptate cu multă dibăcie. Mai sunt poezii scrise de Radu Sbiera, Leandru — şi o schiţă de Magda Lacrimiţă. Iancu I. Nistor îşi continuă studiul despre »Ideia latinităţii în istoria română«.

— **»Albina«**. Revistă enciclopedică populară. Nr. 30—31. Cuprinde, pe lângă alte multele, doi articoli despre »Academia română« de Gh. Coşbuc — si continuarea minunatelor »Scrisori trimise de un prieten pribeag« a-le lui Sadoveanu.

— **»Mihail Eminescu«.** Revista literară a oraşului Botoşani. Nr. 9—10 e închinat lui Vasile Alexandri cu prilejul desvălirii statuiei dela Iaşi 24 April 1906; cu articoli de Xenopol, Riria, Tanoviceanu, Th. Speranţă, Rădulescu Niger etc.

— **»Sămănătorul«.** Nr. 19 7 Maiu v. 1906. D-l Iorga scrie despre »Convorbirile literare« din prilejul împlinirii alor 40 de ani de când apar. »Astăzi »Convorbirile« — zice d-sa — nu trăiesc fiindcă au trăit, ci fiindcă înfăţişează o formă neapărată a culturii noastre«. Mai sunt bucăţi de N. Macedoneanu, V. Caraivan — şi poezii de Soricu, Dinu Ramură şi O. Carp a cărui poezii se spune că o să apară nu peste mult în volum.

— **Versuri** de Elena Farago (Fatma) Budapesta. Institutul tipografic şi de editură „Luceafărul". Pag. 126. Preţul 1 cor. 50 b. Rom.: 2 lei.

Recerinţa de căpetenie a frumseţii e o piele fină şi frumoasă a feţii.

Aceasta o poate dobândi fiecare damă prin întrebuinţarea alifiei de faţă

Margit-Crème

a lui FÖLDES

care e de un efect miraculos în privinţa aceasta.

Margit-Crème e un mijloc chemic de o compositie foarte fină, are un miros de tot plăcut şi se resorbează repede deja îndată după prima încercare i-se adeveresc calităţile sale aceste eminente. Face pielea feţii fină, la pipăit, ca şi catifeaua; în 10—12 zile schimbă cu totului aspectul feţii, face să dispară pentru tot deuna **aluniţele, pestruele de ficat şi ori ce fe: de necurăţiri ale feţii.**

Calitatea sa cea mai esenţială e, că în urma folosinţei nu devine pielea feţii unsuroasă şi lucie, cum se întâmplă aceasta la alte alifii cosmetice, ci din contră, face să dispară luciul pielei, ca şi puderul, din ce motiv se poate chiar şi ziua întrebuinţa. Mai nutreşte apoi chiar şi pielea feţii, prin ce o întenereşte, o înviorează şi îi dă o moliciune şi rotunzime de tot atrăgătoare şi plăcută.

Favorul ei cel mai de căpătenie e, că nu conţine nici argint viu, nici **plumb** şi astfel e cu totului nestricăcioasă.

Preţul unei tighii mici 1 cor.; unei tighii mari 2 cor. Săpunul-Margit costă 70 fil. Puderul-Margit 1 cor. 20 fil. Apa de faţă Margit 1 cor. Pasta de dinţi Margit 1 cor.

Se prepară: la FÖLDES KELEMEN,
apotecar în ARAD.
Comande de 6 cor. se trimit franco.
Se poate căpăta:
la Burger Frigyes, Dr. Czetz Dénes, Gergely Fer. utóda, Halász Jenő, Dr. Hintz György, Széky Miklós şi Tanács József, apotecari în Cluj.

Weisz & Comp.

Atelier şi magazin
de haine pentru bărbaţi şi copii.

Cluj, Strada Deák Ferencz nr. 9.

Reîntorcêndu-mě din călătoriile pentru cumpărările de toamnă, îmi iau îndrăsneala de a atrage luarea aminte a p. t. public şi părinţi asupra prăvălii şi magazinului nostru bogat, provězut cu haine de bărbaţi şi de copii, fiind în stare de a efectui şi cele mai delicate comande.

Mare magazin de ţěsături engleze şi scoţiene. Magazin mare de haine gata din pregătire proprie, de blănării şi de bunde de oraş şi de călătorie, paltoane sport şi daneze de piele şi alte mărfuri aparţinătoare acestui ram.

O singură târguială de probă poate încredinţa pe ori-cine despre aceea, că firma noastră e cel mai bun şi mai ieftin isvor de cumpărare.

Cu stimă cere părtinirea preţioasă a p. t. public

(82) 11—20 **Weisz & Comp.**

Tipografia »CARMEN«

PETRU P. BARIŢIU
..... **CLUJ** .....
Ferencz József-út 58 sz.

Primeşte tot felul de lucrări, ce cad în branşa acestei măestrii, esecutându-le cât se poate de cu gust, în stilul cel mai modern şi cu preţuri moderate.

Comande se primesc şi la Libraria D-lui **Erich Fabritius** din Cluj (Piaţa Regelui Matia nr. 32.)

Ca prima tipografie românească în acest comitat, se roagă de binevoitorul sprijin al celorlalte institute româneşti, precum şi al privaţilor.

Frumos, curat, scrie

numai maşina de scris (1—10)

YOST

care şi multiplică, pentrucă maşina de scris Yost nu e cu **bandă.**

Preţul 600 cor.

Maşini folosite între 300 şi 400 cor. Acestea se reparează în *atelierul* nostru minunat arangeat.

Un an garanţie atât pentru maşinile noue, cât şi pentru cele vechi.

»Yost«, maşină de scris societate pe acţii

Budapest, Palatul New-York

Director M. Káldor.

Cruce sau stea duplă

electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.

Vindecă şi înviorează pe lângă garanţe.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 de ani.

Aparatul acesta vindecă şi foloseşte contra *durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, ţiituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciurĭ de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa pofteĭ de mâncare, rěceală la mâni şi la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui* şi multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. *In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părţile lumii, cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine poate examina aceste atestate.* Acel pacient, care in decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnicě, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul »Volta«* deoare-ce »Ciasul-Volta« atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, apreţiat şi cercetat.* Deja eftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

Preţul aparatulni mare e 6 cor. folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Preţul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii şi femei de constituţie foarte slabă.

Expediţie din centru şi locul de vânzare pentru ţară şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,
15—52 **V., strada Vadász 42 G. colţul strada Kálmán.**

Institutul indigen de asigurare

Fondat la 1868 **„Transsylvania"** Fondat 1868

se recomandă pentru încheierea de *Asigurări de foc şi asupra vieţii, de rente, zestre, pe cheltuelile înmormêntării etc.* în toate combinaţiile şi cu tarifele cele mai ieftine.

Valori asigurate: **105 milioane cor.** Despăgubiri prestate: **7 milioane coroane.**

Sfaturi în toate afacerile de asigurare se dau fără nici o cheltuială.

Acuisitori buni se caută în condiţiuni favorabile.

Agentura generală în Cluj, Emketér 16.

Asigurări se pot face la **»Economul«** şi la **Agentura »Transilvaniei«** în Cluj.

La Administraţia »Rěvaşului«

(Cluj, Jókai-utcza 6.)

se află de vênzare următoarele cărţi:

1. **»Castelul din carpaţi«** de Jules Verne, trad. în româneşte de V. Onişor, ed. Dr. E. Dăianu. Cu mulţime de chipuri. Preţul 1 cor. 60 fil.
2. **»Mama Sfântului Augustin«** de Episcopul Em. Bougaud, trad. de Salba. Frumos legată în pânză 4 cor. Broşurată 3 cor.
3. **»Cartea Durerii«** de Em. Bougaud, trad. Iac A. Nicolescu. Carte de mângăiere recomandată de consistorul din Blaj. Broşurată 1 cor. 50 fil. Legată frumos în pânză şi aurită 2 cor. 50.
4. **»Suplex Libellus Valachorum«.** Latineşte şi româneşte, tradus de Dr. E. Dăianu. Preţul 1 cor.
5. **»Cărţile Săteanului Român«** Nr. 1. *»Schiţe din popor«*, de G. Stoica. Preţul 10 fil. — Nr. 2. *»Pěcatele noastre«*, de P. Suciu. Preţul 15 fil. — Nr. 3. *»Despre păcatele sătenilor«*, căzanie poporală de Ioan Roman. Preţul 20 fil.

La comande să se adaugă şi porto postal.

©BCU Cluj

FALK IMRE

Cluj Piața Széchenyi nr. 39.

In prăvălia mea se vînd **maşine de cusut, biciclete, ace de cusut,** fine, din oțel anglez, *pe lângă plătire în rate.*

Mare atelier mecanic.

Primim repararea maşinelor de cusut, bicicletelor şi a altor obiecte, cari se țin de specialitatea aceasta.

Serviciu prompt şi acurat!

Comande din provincie se efectuesc cu cea mai mare acurateță.

Agentură pentru maşine agronomice.

Cu deosebită stimă

(1—20) **Falk Imre**
Piața Széchenyi nr. 39.

Biblioteca Despărțămîntului
Cluj.

Nr. 1. **»Ce să facem?«** Plan de lucrare întocmit pentru »Despărțămîntul Cluj« prin Dr. Amos Frâncu. Prețul 30 fil.

Nr. 2. **»Ursu Broina«,** povestire, de Dr. Elie Dăianu. Prețul 30 fil.

Pentru Cluj şi împrejurul lui

Losuri

din casa de bancă de tot norocoasă
a lui

Török A. és Tsa

Bpest, VI., Teréz-körut 64/a

Se pot căpăta numai la noi cei subscrişi.

Tragerea pentru I. clasă va fi în 23 şi 25 Mai a. c.

Prețurile losuriior de clasa I:

1/1 los	1/2 los	1/4 los	1/8 los
12 cor.	6 cor.	3 cor.	1.50 cor.

Cu deosebită stimă

Ferenczy R. Mátyás Király-tér 20.
Foltinek Aurél Emke-tér 9.
Friedman Ábrahám Korona kávéház.
Hoy Karolin Wesselényi M. u. 20.
Keresztesy Jenö Rudolf u. 67.

Norocul lui Török e neîntrecut!

E fără păreche acel noroc, care se leagă de banca noastră. In timp scurt am plătit mai mult de **25 millioane** cor. câştiguri pentru losuri; dintre acestea **două mai mari** şi anume:

De două ori **600.000** cor. premiul principal

Cel mai mare **400.000** cor. premiu principal

Mai departe 5 à **100.000,** 3 à **90.000,** 2 à **80.000,** 3 à **70.000,** 3 à **60.000.** Mai multe de **50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000** şi afară de acestea încă altele de 10.000, 5000, 3000, 2000 1000, 500 cor.

Deci recomand fiecăruia să iee parte la cea mai apropiată tragere şi să-şi cumpere un los dela banca noastră.

La tragerea aceasta a 18-a a loteriei noue ung. de clase se vor trage

125.000 losuri cu **62.500** câştiguri în bani

şi la olaltă losuri în suma de **16 millioane 457.000 cor.**

Rendelje meg a neve mellett álló szerencseszámot!

Sok pénz széppé varázsolja az életet! Talán meglepi a ferj a feleségét vagy az asszony az urát a neve mellett álló sorsjegy megvétele által egy főnyereménynyel A véletlen nagy szerepet játszik az életben és könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencsés véletlen folytán a neve melletti számot eltalálta, melyre egy nagy nyeremény jut.

Adám, Adél	4040	Dezső, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12305	Ottó, Melánia	20441
Adolár, Agnes	6814	Ede, Eszter	9868	Jakab, Józsa	20284	Ödön, Narcisz	20989
Adolf, Agota	9007	Elek, Etel	19821	János, Judith	20983	Pál, Nesz i	24236
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jenö, Juliska	24203	Péter. Olga	24277
Aladár, Anna	20445	Emil. Franciska	22032	József, Karolin	24265	Pista, Paula	28876
Albert, Anatolia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katinka	28874	Richard, Pelagie	32715
Alfréd, Apollonia	24215	Ernö, Genovéva	24363	Károly, Katalin	29634	Róbert, Petronella	35640
Akos, Aranka	24285	Ferenc Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Piroska	37411
Ambrus, Berta	28881	Frigyes,Gabriella	34938	Kristof, Klotild	36825	Salamon, Regina	38164
András, Blanka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos. Kornélia	38138	Samu, Rózsika	38238
Antal, Borbála	36451	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozalia	41921
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	38173	Leó, Kunigunda	41919	Simon, Sári	83891
Arpád, Betti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84769
Arthur, Bella	41794	Géza, Hermina	51398	Lorinc, Lenke	84738	Tibor, Szeréna	86049
Aurél, Brigitta	41938	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leónia	86014	Tihamér, Theodoria	92773
Attila. Cecilia	84309	György, Ibolyka	84780	Markus, Lidia	90870	Tivadar, Teréz	123503
Balázs, Cornelia	84773	Gyula. Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	123504
Balint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Barnabás, Dorottya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecilia	106999	Hugó, Ilka	123506	Miklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktória	123520
Benedek. Eufemia	123505	Ignác, Irén	123546	Miksa, Malvin	123514	Vince, Vilma	123518
Bernát, Emma	123509	Illés, Irma,	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Dániel, Ernesztin	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	5483	Zsigmond, Zsuzsanna	123522
Dávid, Éva	123517	István, Janka	8512	Orbán, Mártha	8826		
Dénes, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Eventual cel mai mare câştig 1,000.000 coroane

mai departe 1 premiu **600,000,** 1 câştig **400.000,** 1 à **200.000,** 2 à **100.000,** 2 à **90.000.** 2 à **80.000,** 2 à **70.000,** 2 à **60.000,** 1 à **50.000,** 3 à **40.000,** 3 à **30.000,** 6 à **25.000,** 9 à **20.000.** 13 à **15.000,** 44 à **10.000** coroane şi încă alte multe câştiguri,

Prețurile losurilor de cl. I.

1/8 costă fl. —·75, san K. 1·50; 1/4 costă fl. 1·50 san K. 3.—
1/2 „ „ 3·—, „ „ 6—; 1/1 „ „ 6·— „ „ 12—

Losurile le trimitem **cu rambursă** sau **trimițând banii inainte.**
Lista tragerilor oficioasă se trimite gratis.
Cumpărări de losuri originale să se facă îndată, sau cel mult până în

8 Iunie n. a. c.

la banca noastră, fiindcă numerii norocoşi de mai sus trec iute.

TÖRÖK A. és Tsa

Telegramă: Török, Budapest. **Casă de bancă, Budapesta.** Telegramă: Török, Budapest.

Cel mai mare birou pentru loteria de clase.

Biroul central: **Teréz-körut 46/a**

I. Filială: **Váci-körut 4/a.** II. Filială: **Muzeum-körut 11/**

Ilustrate cu port bănățenesc se află de vânzare la »Tipografia Carmen« Cluj.

Scutit prin lege: ori ce imitațiune şi reproducere oprită.
Necunoaşterea legii nu e scuză.

Judele: Osânditule, d-ta ți-ai prăpădit banii până la ultimul criţar, pe lucruri de nimica, deşi trebuia să ştii, ca ori şi care, că *numai balsamul şi unsoarea Zentifolie a lui Thierry* singură e un mijloc sigur în toate cazurile precum dovedesc aceasta nenumărate scrisori de mulțămită.

Pîrîtul: Durere m'am lăsat sedus de multe ori şi am folosit mai mult balsamuri falsificate şi mijloace nefolositoare, ce mi-s'au recomandat, ceea ce îmi pare rău din toată inima.

Judele: Necunoaşterea legii nu e scuză. Pentruce nu ți-ai procurat d-ta broşura cu dovezi nenumerăte dela apotheca lui Thierry, ce se dă gratis.

Pîrîtul: Durere n'am ştiut nici asta.

Judele: Sub condițiunea, că vei procura-o aceasta dea astădtă eşti achitat pentru negligința de a grijî de sănătatea d-tale şi a celor din casă. Peste tot în viitor să te fereşti de ori ce lucruri falsificate şi să ții tare numai la balsamul lui Thierry, ca singur mijloc sigur. Legile sanitare poftesc, ca să le ținem strict şi ori ce călcare a lor se pedepseşte aspru sau prin morb sau prin slăbiciune. Balsamul lui Thierry stă întru ajutorul omenimii bolnăvicioase şi lecuieşte ori ce boală. Şi d-ta nu mai ai de suferit, dacă îl ții în casă în totdeauna şi-l foloseşti.

Balsamul lui Thierry este un mijloc fără păreche contra *tusei, catarului, durerii de pept, tuberculosei, a înflamații de gât, a răguşelii a bronchitei, a durerii de plămâni şi de ficat, contra sgârciurilor de stomac, a colicei, a perturbațiilor în rânză,* şi mai ales contra *influenței.* Prețul: 12 sticle mici sau 6 duple sau *una mare cu patent 5 cor. franco.*

Unsoarea *Zentifolia a lui Thierry* este un non plus ultra pentru ori ce rane vechi, inflamațiuni, boale de piept, orbanț, copturi, şi umfă-turi, buboaie, vătămături, beşicături şi ori ce boală de piele la prunci.

Această unsoare înmoaie şi depărtează ori ce corp străin, ce a pătruns în trup, ca țeruse, glăji, țanduri, nisip etc. fără durere, împiedică înveninarea de sânge şi face superfluă ori ce operațiune împreunată cu durere,

Preţul la 2 dose francat 3 cor. 60.

Broşura cu miile scrisori de mulțămită se trimite ori şi cărui gratis şi franco.

Se spedează numai pe lângă plătire înainte sau rambursă. Se capătă la apotheca A. Thiery în Pregrada la Rohits-Sauerbrunn. La noi se află la I. Török şi Dr. I. G. L. Egger în Budapesta, L. Vértes în Lugos. 11—26

„THE STANDARD"

fondată în anul 1825.

Efectueşte **asigurări pe viață** pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual	Avere proprie
Cor.: **34,600.000**	Cor.: **274,000.000**
Dividende solvite	Despăgubiri de viață
Cor.: **170,000.000**	Cor.: **570,000.000**

Agentura generală pentru Transilvania:
Cluj. Strada Ferencz-József Nr. 17.

Filiala pentru Ungaria:
Budapesta, Strada Kossuth-Lajos nr. 4 în Palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală:
Edinburg. (Anglia).

AVIS!

In Cistelec Comit. Cojocuej se află de vânziare: o casă cu 4 odăi, grădină, loc intern 3 jug. arător şi 3 jug. rît, şi la hotar 60 jugăre loc bun.

A se adresa la Simeon Pop, preot gr.-cat. în Drag p. u. Hidalmás. (1—4)

Tipografia »Carmen« Petru P. Barițiu, Cluj — Kolozsvár.

©BCU Cluj